

JOURNALISTI

1
2016

Suomen Journalistiliiton
ammattilehti
92. vuosikerta 14.1.2016

Työniloa

Laura Friman kertoo,
miksi journalismi
on hänelle unelma-
ammatti.

8

tässä lehdessä

○ Staffan Bruun har blivit språkrör för missnöjet på Hufvudstadsbladet. **20**

KUVA: KARL VILHJÄLMSSON

○ **ESSEE:** "Turvapaikanhakijan henkilöys on lain mukaan salassa pidettävää tietoa. Paljastuminen voi aiheuttaa hengenvaaran", kirjoittaa toimittaja Ari Lahdenmäki.

14

○ Tv-reportaasien tilalle tulee studio-keskusteluja. "Se kaventaa tapaa, jolla kerrotaan kansalaisten elämästä", sanoo Ajankohtaista kakkosta toimittanut Jyrki Richt.

27

Pitäisikö meidän sitten olla huolissaan siitä, että Suomen ulkoministeri julistaa puolueensa kannattajille, että perussuomalaisten ja sen puheenjohtajan tekemisiin välillä kriittisesti suhtautuva media on epäluotettava ja valehteleva? Pitäisi. Vapaa ja riippumaton media on fundamentaalinen osa länsimaista sivistysdemokratiaa.

Toimittaja Tommi Parkkonen
Iltalehden verkkosivulla 23. joulukuuta

Haastattelusi tarkoituksena on myydä nimelläsi lehteä, aivan samoin kuin Keskon mainoksen tarkoitus on myy-

dä naamallasi makkaraa. Sillä, että kieltäydyt haastattelusta jonkun tai joidenkin lehtien kohdalla, ei ole tekemistä sananvapauden kanssa.

Entinen yritysjohtaja Kalle Isokallio
Iltalehden blogissaan 28. joulukuuta

Ehdotan, että jokainen kärjekäs puheenvuoro vuonna 2016 sisältää ajatuksen siitä, miten ääripäät voivat paremmin ymmärtää toisiaan. Tähän jokainen voi etsiä oman sananvapauden kenttensä. Jollekin se voi olla työpaikan neuvotteluhuone, toisille koti, kolmansille sosiaalisen median palve-

lut. Sananvapaus some-aikana 2016 on kaikkien, ei vain toimittajien, punditien ja poliitikkojen asia.

Toimittaja Taneli Heikka
Helsingin Sanomissa 1. tammikuuta

Älyvien lukijoiden huomiokyvyn varmistavat hyvät toimittajat. Heitä tarvitaan eritoten sosiaalisen median keinoin käytävän tiedotussodan hyökkäyksiä vastaan. Fiksukin kansalainen kun on sosiaalisessa mediassa varsin yksin.

Asianajaja Seppo Karvinen
Savon Sanomissa 4. tammikuuta

JOURNALISTI

Journalisti Journalisten
Suomen Journalistiliiton
ammattilehti
92. vuosikerta 14. 1. 2016

TOIMITUS

VASTAAVA PÄÄTOIMITTAJA
/ANSVARIG CHEFREDAKTÖR
Markku Lappalainen 040 586 0613

TOIMITUSSIHTEERI/REDAKTIONS-
SEKRETERARE
Manu Marttinen 050 310 3036

TOIMITTAJAT/REPORTRÄR
Nina Erho 050 379 8155
Manu Haapalainen 050 379 9108
Marja Honkonen (perhevapaalla)

ULKOASU/LAYOUT
Heli Saarela 050 528 5001

TILAUKSET/BESTÄLLNINGAR
YAP tilaajapalvelu 0303 9778
tilaajapalvelu@yap.fi

PAINO/TRYCKERI
I-print Oy, Seinäjoki
ISSN 1236-3596 (painettu/tryckt)
1458-4271 (verkko/nät)

JULKAISIJA/UTGIVARE
Suomen Journalistiliitto
Finlands Journalistförbund
(09) 6122 330, faksi (09) 640 361
PL 50, 00531 Helsinki

etunimi.sukunimi@journalistiliitto.fi
förnamn.släktnamn@journalistiliitto.fi
www.journalisti.fi

KANNEN KUVA: JUSSI VIERIMAA

*Journalisti vaalii
laadukasta journalismia,
sananvapautta ja
alan parhaita perinteitä.
Journalisti tarkastelee
kriittisesti media-alaa
ja sen ilmiöitä.*

MARKKU LAPPALAINEN markku.lappalainen@journalistiliitto.fi

Vapaan sanan juhluvuosi

Sananvapaus on suomalaisille itsestäänselvyys, jota ei arjessa tarvitse paljon miettiä. Meillä on perustuslakiin kirjattu oikeus ilmaista, julkistaa ja vastaanottaa tietoa kenenkään ennakolta estämättä. Viranomaisten hallussa olevat asiakirjat ja tallenteet ovat meile julkisia, ellei niiden julkisuutta ole perustellusti rajoitettu.

Sananvapauden keskeiset ulottuvuudet on kirjattu myös Euroopan ihmisoikeussopimukseen, jonka Suomi on allekirjoittanut. Yhdistymis- ja kokoontumisvapauden kanssa sananvapaus on keskeinen osa demokratiaa. Ne ovat tärkeitä perusoikeuksia.

Sananvapautta on siis syytä juhlaa aina, kun siihen on aiheetta. Ja nyt on. Tänä vuonna tulee kuluneeksi 250 vuotta maailman ensimmäisen sananvapauslain voimaantulosta. Suomalainen valtiopäivämies, kirkkoherra **Anders Chydenius** oli Ruotsin (tuolloin myös Suo-

men) painovapausasetuksen aloitteentekijä.

Syy juhlaan on sekin, että Suomi lukeutuu sananvapauden mallimaihin koko maailman mittassa. Sananvapautta mittavien järjestöjen laatimissa maiden paremmuusjärjestyslistauksissa Suomi on keikkunut kärkijoukossa pitkään.

”Vain 14 prosenttia maailman väestöstä elää vapaan median maissa.

Suomessa Chydeniuksen perintöä on vaalittu hyvin ja jalostettu taiten, mutta aihetta itsetyytyväisyyteen ei meilläkään ole. Toimittajat ilman rajoja -järjestö on huolissaan journalistien irtisanomisista ja median keskittymisestä – kansalaisten valinnanvapauden kapenemisesta ja tiedonvälityksen yksipuolistumisesta.

Erityinen syy huoleen on myös pyrkimyksissä kaventaa kansalaisten tiedonsaantia, mistä kuvaava esimerkki on viime syksynä käyty kädenvääntö hallintarekisteristä. Avoimuus, läpinäkyvyys ja asiakirjajulkisuus ovat edelleen journalismin kannalta keskeistä sananvapauden ydintä. Ongelmallisia ovat myös aiheet kaventaa lähdesuojaa, yksityisyyden suojaa ja viestintäsalaisuutta, jotka ovat olleet esillä muun muassa niin sanotun urkintalain valmistelussa.

Sananvapauden juhluvuonna on perusteltua myös suhteuttaa asioita. Valtaosassa maailmaa tilanne on aivan toinen kuin meillä: amerikkalaisen Freedom Housen mukaan vain 14 prosenttia maailman väestöstä elää vapaan median maissa, eikä kehitys suinkaan ole kulkenut viime vuosina myönteiseen suuntaan.

Ja uhat vain kasvavat: monessa maassa valtion ote mediasta tiukkenee, terrorismi koettelee myös sananvapautta, samoin informaatioisota ja vihapuhe. Suomessakin.

Numerotietoja

Julkaisimme *Journalistissa* viime vuonna noin 1,5 miljoonaa merkkiä tekstiä, noin 100 000 merkkiä jokaisessa numerossa. Valokuvia julkaisimme 277 ja uutisgrafiikkaa tai kuvituksia 28. Hallitsevana sisältönä oli mies 118 kuvassa, nainen 107 kuvassa – sukupuolien tasapainon osalta neutraaleja kuvia oli 77. Kansikuviissa painopiste oli miehisiemi.

Journalistiin tuotti sisältöä yli 200 kirjoittajaa, kuvaajaa ja kuvittajaa. Sisällön painopisteitä oli-

vat journalistinen työ ja sen tekijät, ammattikunnan edunvalvonta sekä ammattietiikka ja sananvapaus. Uutisissa näkyvimmin esillä olivat mediatalojen yt-neuvottelut.

Sisältöön liittyvät laskelmat ovat viitteellisiä, jossain määrin viihteellisiäkin. Ne täyttävät hyvin klassisen tilastouutisen tunnuksen: vale, emävale, tilasto. Otamme tästä kuitenkin irti kaiken ilon – ja opin.

KASVO

HANNE AHO

● Journalistiliiton ensimmäinen naispuheenjohtaja. Aloitti tammikuussa 2015. 42-vuotias.

● Työskenteli aiemmin Suomen Kuvalehden graafikkona. Entinen Aikakauslehdentoimittajain Liiton puheenjohtaja ja Otavamedian pääluottamus mies. Toimi SDP:n kunnanvaltuutettuna Sipoossa 22 vuotta.

● Avoliitossa, 23-vuotias tytär. Harrastaa puutarhanhoitoa, ratsastusta ja nikkarointia. Asuu Sipoossa omakotitalossa, jota remontoi.

Rakkaudesta ihmisiin

Liittoa vuoden johtanut Hanne Aho haluaa journalisteista itsenäisempiä.

JOHANNA POHJOLA, TEKSTI • TEEMU KUUSIMURTO, KUVA

Ensitunne oli hämmennys. Hanne Aho oli vuosi sitten juuri aloittanut Journalistiliiton puheenjohtajana, kun Lännen Median toimittaja soitti. Tämä kysyi, miten tuore isku *Charlie Hebdo* -lehteen vaikuttaisi sananvapauteen Suomessa.

"Mietin, pitääkö työssäni tietää kaikki ja osata vastata silloinkin, kun ei tiedä", Aho muistelee.

Entinen graafikko piirsi itsensä nopeasti kartalle. Niin nopeasti, että hän ei ole vuodessa järin ehtinyt hengähtää.

Ennen kaikkea puheenjohtaja on tavannut ihmisiä: jäseniä, liittoväkeä ja päättäjiä. Viimeksi haastatteluaamuna hän lobbasi liikenne- ja viestintäministeri Anne Berneriä freelancerien tekijänoikeuksista ja digiarvonlisäveron alentamisesta.

"On mieletöntä, että saan tavata niin paljon ihmisiä. Jos saisin päättää, en tekisi mitään muuta. Ihmisiltä saa paljon ajatuksia", Aho sanoo työhuoneessaan Helsingin Hakaniemessä.

"Tämä on superlatiivien työ. Sitä ei voi kuvata latteasti. Olen edelleen hirveän inostunut."

KAMPANJAKIERROKSELLAAN toimituksissa Aho havaitsi, että liitolta kaivattiin konkreettisempaa käytännön tukea. Syntyi hanke nimeltään Liitto+.

Plus tarkoittaa, että päätehtävänsä edunvalvonnan lisäksi liitto auttaa jäseniään työmarkkinoilla. Keinoja ovat esimerkiksi uraohjaus, hiotut lisäkoulutukset ja mahdollinen freelancejäsenten palveluyritys. Sen toteutumista selvitetään parhaillaan.

Aho tahtoo journalisteista vahvan yhteisön, joka keskittyy kriisin sijaan kykyihin-

sä. Hänestä lisäkoulutus vähentää epävarmuutta ja riippuvaisuutta irtisanomisuhan keskellä. Media-alan ongelmat koskevat ansaintalogiikkaa, eivät itse journalismia.

"Ala ei häviä mihinkään. Meidän tulee pitää kiinni tärkeimmästä tehtävästämme eli huippujournalismista. Sitä liitto pyrkii tukemaan."

Hankkeen myönteinen palautevyöry kertoo Ahon mukaan siitä, että pienetkin teot helpottavat journalistien kriisiturvautumista. Hän myöntää, ettei liitto aina näytä esimerkkiä tulevaisuuden toivosta: ammattiyhdistyksen kuuluukin kaivaa esiin epäkohtia.

"Ala ei häviä mihinkään. Meidän tulee pitää kiinni tärkeimmästä tehtävästämme eli huippujournalismista."

"Toimistoon saa myös soittaa, kun menee hyvin tai on jopa hyvä palkka."

VAIKEINTA HANNE AHOLLE on ollut hyväksyä, ettei ehdi vastata kaikkiin odotuksiin.

Liiton toimistolla alaiset toivovat, että esimies olisi enemmän paikalla. Työpaikoilla jäsenet kaipaavat puheenjohtajaa. Lisäksi olisi vaikutettava päättäjiin.

Ahon tavoite elämässä on mielenrauha, mutta kiireessä hän unohtaa sen. Silloin kuuntelemisesta tulee joskus käskemistä, mikä harmittaa pomoa.

"Toimiston johtaminen ei ole irrallinen asia. Henki välittyy jäsenille, ja jäsenet ovat kaiken alku ja loppu." ●

Siteeratut. Lännen Median yhteistoimitus aloitti vuoden alusta 2015. Kuvassa vasemmalta toimittajat Juha Vainio ja Aki Laurokari, valokuvaaja Joel Maisalmi, toimittaja Kirsi Turkki, uutishuoneen päällikkö Jussi Orell sekä toimittajat Kirsi Hölttä ja Hannamari Ahonen.

STT:n siteeratuimmat viestimet 2015

Media	Muutos %
Helsingin Sanomat	-7,6
Yle	-12,4
Keskisuomalainen	+ 31,4
Ilta-Sanomat	+35,9
Lännen Media	+700
Savon Sanomat	+7,8
MTV	+4,6
Turun Sanomat	-24,8
Iltalehti	+21,2
Aamulehti	-40,7

LUVUT SISÄLTÄVÄT VAIN TOIMITUKSEN OMASTA UUTISTYÖSTÄ SYNTYNEET SITEERAUKSET.

LÄHDE: STT-LEHTIKUVA.

Lännen Media nousi siteerauslistan kärkisijoille

MANU MARTTINEN, TEKSTI • AINO HUOVIO, KUVA

Vuoden siteeratuimpien viestimien kärki pysyi vuonna 2015 ennallaan. Jättilöikan listalle teki vuosi sitten aloittanut Lännen Media.

STT-Lehtikuvan eniten siteeraamien toimitusten kärki pysyi vuonna 2015 ennallaan. Siteeratuimpia viestimiä ovat *Helsingin Sanomat* ja Yleisradio. Kaksikko on ollut kärjessä niin kauan kuin STT:n laskevia siteerausmääriä on julkaistu *Journalistissa*. Muutenkin kärkikymmenikkö pysyi viime vuoteen verrattuna lähes ennallaan.

HS:lle siteerauksia toivat esimerkiksi **Alexander Stubbin** hallintarekisteripuheiden paikkansapitämättömyys, veroparatiisuiutiset, gallupit, puolustuspolitiikkaan liittyvät aiheet, tiedustelulainsäädäntöjutut, subjektiivisen päivähoito-oikeuden hautaaminen, Talvivaaran käänteet ja Stubbin kodin ilkeävalta.

Yle kunnostautui puoluegallupeissa, urheilussa, **Antti Rinteen** ja **Jutta Urpilaisen** kiistan paljastamisessa ja päättäjäisen haastatteluissa.

TÄYSIN UUTENA viestimenä listalle nousi kahdentoista maakuntalehden perustama sisällöntuotantoyhtiö Lännen Media, joka kipusi listalla viidenneksi.

”Tulos tuntuu hyvältä ottaen huomioon, että olemme toimineet vasta reilun vuoden. Lainaukset kertovat siitä, että LM on onnistunut omien uutisten hankkimisessa”, sanoo Lännen Median uutispäällikkö **Jussi Orell**, joka on vastannut uutistuotannosta viime lokakuusta lähtien. Siihen asti uutishuonetta johti **Veikko Valtonen**.

STT:n siteeraamia Lännen Median uutisia olivat esimerkiksi jutut Ahvenanmaan miehitykseen varautumisesta, energiayhtiö Migritin tulemisesta Suomeen ja sen venäläiskytköksistä sekä juttu sote-muutoksesta, joka oli kaataa hallituksen.

Lännen Median nousu kärkisijoille pudotti sen osakaslehtien *Turun Sanomien*, *Aamulehden* ja *Kalevan* sijoitusta. *Kalevan* siteerausmäärä romahti yli sadasta yhdeksään ja se putosi kauas kärkikymmeniköstä.

Syy pudotukseen on kreditointikäytäntöjen muutos. Ennen maakuntalehtien yhteistoimitusten skuupeit kreditointiin isoille lehdille. Nyt kaikki yhteistoimituksen uutisvoitot merkataan Lännen Medialle. Osakaslehtien omat uutiset kreditoidaan edelleen työn tehneelle toimitukselle.

”Näin kunnia jakautuu oikeudenmukaisesti kaikkien kesken. Se parantaa kovasti yhteistyön henkeä”, Lännen Median päätoimittaja **Matti Posio** sanoo.

SITEERAUSLISTAN KESTONOUSIJA on ollut *Keskisuomalainen*, joka on ainoana toimituksena kasvattanut siteerausmääräänsä vuodesta toiseen. Vuonna 2011, kun listaus julkaistiin *Journalistissa* ensimmäistä kertaa, *KSML* oli sijalla seitsemän. Nyt se nousi kolmanneksi.

Keskisuomalaisen uutisvoittoja olivat kansanedustaja **Toimi Kanakaanniemen** seksiviestit, Fennovoiman ydinvoimahankkeen toteutuminen (**Juha Sipilän** vahvistus), **Lauri Ihalaisen** ehdokkuus vaaleis-

sa ja Laukaan pitseriasurma.

Myös iltapäivälehdet nostivat reilusti siteerausmääriään. *Ilta-Sanomien* siteeraukset lisääntyivät 35 prosenttia, *Iltalehden* reilut 20 prosenttia. *IS* nousi listalla viidenneksi, *IL* pysyi yhdeksäntenä.

Siteerausmäärä putosi hieman edellisvuodesta. Viime vuonna siteerauksia oli 1 409, kun edellisessä selvityksessä niitä oli 1 457. Tarkastelujakso oli kaksi viikkoa lyhyempi kuin vuonna 2014. ●

NÄIN SELVITYS TEHTIIN

● STT-Lehtikuva laski Journalistin pyynnöstä, mitä toimituksia se siteerasi 1.1.–3.12.2015. Siteeraukseksi laskettiin juttu, jonka STT:n toimittaja teki muun toimituksen julkaiseman uutisen pohjalta. Jatkojuttuja ei laskettu siteeraukseksi. Käytännön selvitystyön teki STT-Lehtikuvan toimittaja Olli Vesala.

ASKO LEHTONEN

lehtonenasko@gmail.com
KIRJOITTAJA ON SALON SEUDUN
SANOMIEN YHTEISKUNTATOIMI-
TUksen ESIMIES JA TURUN
SANOMALEHTIMIESTYHDISTYKSEN
PUHEENJOHTAJA.

Kuoleman jälkeinen elämä

Keskellä viime kesää Microsoft ilmoitti, että se vähentää toimintaansa Suomessa ja lopettaa Salossa sijaitsevan tuotekehitysyksikön. Salossa oli työpaikkoja yli tuhat. Viimeksi olimme nauttineet valtakunnallisesta julkisuudesta kolme vuotta aikaisemmin, kun Nokia lopetti matkapuhelimien teon. Silloin kuuluisa kännykkäkaupunki sai kuoliniskun. Viime kesänä tapettiin vielä vähän lisää.

Mobiiliviestimiä ja optiomiljonäärejä tuottanut Nokia toi työtä ja rahaa. Kasvu alkoi 1990-luvulla ja hiipui seuraavalla vuosikymmenellä. Hurjina vuosina Salossa ajateltiin, että Varsinais-Suomessa on kaksi maakunnallista napaa: Turku ja Salo. Menestys näkyi myös meillä *Salon Seudun Sanomissa*. Toimitusta kasvatettiin, levikkialuetta laajennettiin läntiselle Uudellemaalle ja tehtiin televisio uutisia. Sitten väkeä on vähennetty, ja lehti on muuttunut paikallisemmaksi.

55 000 asukkaan Salo on ollut äkillisen rakennemuutoksen tukialuetta vuodesta 2009. Työttömyys on pysynyt korkeana, väkiluku laskee sadoilla ihmisillä vuodessa ja kaupungin talous on huonossa jamassa. Käynnissä on monenlaisia hankkeita yritysten ja työpaikkojen saamiseksi. Kymmeniäkin vuosia yhtä isäntää palvelleet työntekijät on istutettu koulunpenkille. Uusia työtilaisuuksia syntyy, mutta kukaan ei odota, että niitä tulee tuhansittain. Lujauskoihimmat kantavat rintapielessä "Salon strikes back" -pintejä.

MICROSOFT-UUTISEN jälkeisenä torstaina lounastin Salon torilla. Näin, kuinka kaupunkiin tulleet toimit-

taja-kuvaaja-parit etsivät vilkkaalta torilta kurjuuden merkkejä. Ilta-uutiset ja seuraavan päivän lehdet kertoivat erilaisin sanakäntein pikkukaupunkia kohdanneesta kovasta iskusta. Juttuihin oli vaikea suhtautua ammattimaisesti; en aina tunnistanut kotiani kuvauksista. Työ ei ole vienyt minua katastrofialueelle, mutta ammattitoiverien ahkerointia seurattessani ajattelin, että nyt asun sellaisella.

Loppuvuodesta tehtiin uutisia Suomen väestökehityksestä. Salo oli tietysti muuttotappiokuntien listalla, osa "tuhansien autioituvien talojen Suomea". Samaan aikaan kerroimme *Salon Seudun Sanomissa*, että kaupungin keskusta aletaan rakentaa jälleen uutta kerrostaloa. Tosijuttuja molemmat.

Paikkakunnan päivälehti seuraa selviytymistarinaa intensiivisemmin ja monipuolisemmin kuin isot mediat. Ankarina aikoina yrittäjät ja päättäjät toivovat myönteisiä ja kannustavia uutisia. Lehteä arvostetaan tärkeänä osana yhteisöä. Siksi se ei voi kaunistella todellisuutta, mutta ei myöskään levittää lamaannusta.

HUONOT UUTiset ovat suuria, hyvät pieniä. Toipumisyritykset ja orastava uusi kasvu eivät synnytä otsikoita niin kuin runteleva työttömyys, painajaiset ja yt-pommit. Lehden toimitus elää samaa tuskaa ja ahdistusta ja näkee samat valonpilkahdukset kuin lukijat. Kuva tilanteesta on laajempi kuin "turistin", eikä sekään kuva ole täydellinen.

Viime vuosikymmenellä kymenlaaksolainen kollega kertoi, kuinka paperitehtaiden lakkauttaminen on muuttanut toimittamista. Grillickioskin avaaminen muuttuu merkittäväksi yritys uutiseksi. Silloin hieman hymyilytti, enää ei. ●

Onni olalla. Leif Weckströmillä on kamera aina mukanaan, ja kun hän kuvaa, murheet unohtuvat.

Journalismi on iloni ja työni

Mitkä ovat media-alan vaikeuksien keskellä ilonaiheita journalistin työssä? Valokuvaaja Leif Weckström, kulttuuritoimittaja Tuula Viitaniemi ja freelancetoimittaja Laura Friman kertovat.

NINA ERHO, TEKSTI • HELI BLÅFIELD JA JUSSI VIERIMAA, KUVAT

"Det är mycket bättre att vara pressfotograf än att arbeta."

"Norjalainen kollega sanoi kerran, että 'det är mycket bättre att vara pressfotograf än att arbeta' (on parempi olla lehtikuvaaja kuin tehdä töitä), ja olen samaa mieltä. Saan valtavaa tyydytystä nähdessäni työn tulokset joka päivä. Juuri siinä mielessä tämä on tosi kiitollinen työ, ja tulen edelleen mielelläni töihin joka päivä.

Olen saanut ammatissani uskomattomia kokemuksia ja nähnyt paikkoja, joita en olisi ikinä muutoin nähnyt. Olen kuvannut viidet kesäolympialaiset ja paljon muita urheilun arvokisoja, olen kuvannut **Kekkosta, Koivistoa ja Halosta** ulkomailla. Urani alkupuolella työskentelin kuvatoimisto Pressfotossa, jossa kuva oli keskiössä. Lehtikuvaajana iloitsen onnistuneesta

yhteistyöstä toimittajan ja taittajan kanssa. Silloin lopputuloksesta näkee, että olemme tehneet samaa asiaa.

Työvälineiden kehitys ja näkökulman vaihtuminen ovat ruokkineet intoani. Vanhempi kollega kertoi joskus ajoista, jolloin kuvattiin lasilevyille, ja nyt voin itse sanoa, että toista se oli silloin, kun joutui käsin tarkentamaan. Kuvatoimistossa kuvasin ministereitä, lehdessä kuvaan niitä, joihin heidän päätöksensä vaikuttavat. Viimeksi oli opeteltava video, jonka tekeminen on hauskaa mutta vaikeaa – lähes oma ammatinsä.

Kesäisin teemme toimittaja **Stefan Lundbergin** kanssa erityiskeikkoja, ja lukijat tietävät jo konseptin. Kun viime kesänä pyöräilimme Suur-Saimaalla, mökkiläiset kutsuivat kylään. Kun lähdimme

Valokuvaaja Leif Weckström, 60, on työskennellyt Hufvudstadsbladetissa vuodesta 1994. Hän on nykyään lehden ainoa täysipäiväisesti työskentelevä valokuvaaja.

2014 venereissulle Euroopan halki, 150 ihmistä tuli saattamaan, ja reitin varrelle saimme paljon hyviä neuvoja ja oppaaksi paikallisia suomalaisia. Jälkeenpäin olemme pitäneet lukijatilaisuuksia, joihin osallistuneista moni on lukeutunut matkasta tekemämme kirjan. Kuvatoimistokuvilla sain lehtikuvaajien palkintoja, mutta tällaista lukijasuhdetta ei ollut kuin lehdessä.

Yksi viime aikojen työvoitosta tuli juttukeikalla Ranskan Calais'hin, josta pakolaiset yrittivät henkensä kaupalla Britanniaan. Kiersimme poliisien saartorengasta monta

tuntia, ja saimme lopulta kuvattua tilanteen, jossa pakolaiset menevät aidan läpi. Saimme näytettyä heidän hätänsä, ja toivoin sen lisäävän ymmärrystä myös Suomeen tulleita kohtaan.

Suunnittelen ja toteutan yhteisjuttuja myös vaimoni **Ninan** kanssa, joka kirjoittaa paljon arkkitehtuurista ja kaupunkisuunnittelusta. Olemme tehneet juttuja myös saaristosta, jossa vietämme lomiam. Vaikka usein puhumme kotona töistä,

osaan myös irrottautua niistä. Kun lähdän toimituksesta, en välttämättä halua tietää seuraavan päivän keikkoja.

Kun on kuvannut ammatikseen 40 vuotta, saa aikaan kelvollisia kuvia, mutta todella hyvät kuvat kruunaavat työn. Olen aina tykännyt leikkiä kameralla, ja se kulkee aina mukana. Tietenkin alan ja irtisanottujen kollegojen tilanne rassaa ja surettaa. Mutta kun kuvaan, olen onnellinen, enkä hetkeen mieti huolia.”

”Voi kunpa ehtisin tarttua kaikkeen, mistä maailmassa pitäisi kertoa.”

”Pidän ihmisten kohtaamisesta, ja tässä toimituksessa saan tavata taiteilijoita, ohjaajia, näyttelijöitä, laulajia, pelisuunnittelijoita ja kulttuurin tutkijoita. Inspiroidun ihmisistä, jotka tekevät työtään palavasti ja tietävät mitä erikoisimmista asioista. Ajattelen usein, että vau millaisten tyyppien elämästä, työstä ja ajatuksista saan kertoa.

Tähän työhön ei voi kyllästyä, koska uutta tapahtuu koko ajan ja vanhaan löytyy uusia näkökulmia. Olen tutkinut ohjelmiini tv-teatterin, Ryhmäteatterin ja Kulttuurirahaston historiaa, ja voisin istua loputtomiin Ylen arkistossa katso-massa vanhoja filmejä. On hienoa työskennellä taitavien, arkistoa tuntevien leikkaajien ja informaattikkojen kanssa, vaikka aina ei löydy sitä, mitä etsitään. Esimerkiksi kerran metsästimme 1950-luvulta kuvaa Bulevardi 5:sta ja olimme yhä uudestaan, että nyt se tulee nyt se tulee mutta ei: kamera kääntyi aina ennen sitä.

Tulin aikoinaan töihin *Valopilkku*-makasiiniin. Jos olisin jäänyt tekemään kulttuurimakasiinin inserttejä, olisin varmaan todella hyvä siinä, mutta töiden

Kulttuuritoimittaja Tuula Viitaniemi, 44, on työskennellyt Yle Kulttuurissa vuodesta 2002. Tämänhetkisiä töitä ovat Tekijänä, Valitut sanat, Aristoteleen kantapää, Kultakuume, Näkökulma sekä teatteriblogi Penkkitaiteilija.

vaihtuminen tekee hyvää. Välillä saan hautautua tukka pystyssä ja verkkareissa arkistoon, joskus mennä maskiin ennen lähetystä. Välillä työskentelen yksin ja välillä tiimissä, välillä teen twiitin ja välillä dokumenttisarjan. On mukavampaa joutua oppimaan, puristamaan ja olemaan vähän hämillään kuin jäädä ajattelemaan, että osaan tämän ja näillä mennään.

Toimittajana saa panna likoon älynsä, sivistyksensä ja tunteensa. On hienoa pinnistellä ääri rajoilla ja selviytyä, mutta toki tyydytystä saa myös pienestä: siitä, että löytää kivan ilmauksen tai rytmin tekstiinsä. Haastattelijana paras hetki on, kun haastateltava uskaltaa rentoutua ja alkaa ajatella ääneen jotain itselleen uutta.

Aristoteleen kantapäähän tulee paljon postia, jossa ihmiset ilmi antavat toimittajien kielikukkasia, kehuvat, naureskelevat, tuohtuvat. On ilo huomata, että suomen kieli kiinnostaa ja toimittajien töitä luetaan tarkkaan. Oman dokumentin katselussa on upeaa nähdä ihmisten reaktiot. Merkityksellisyys tunnetta lisää se,

että nykyään yleisö löytää ohjelmia Areenasta pitkään ensi-illan jälkeenkin.

Viime vuonna olen siirtynyt vaihteeksi televisiosta radioon ja opetellut miettimään omaa ääntäni työkaluna. Kuulostanko iloiselta vai äkäiseltä, puhunko hyvää suomea? Julkaisukanavan vaihtelut, tekniset myllerrykset tai organisaatio-uudistukset eivät muuta sitä, että ihmiset ja asiat kiinnostavat. Voi kunpa ehtisin ja saisin tarttua kaikkeen, mistä maailmassa pitäisi kertoa.”

Utalias mieli. Tuula Viitaniemi työskentelee välillä arkistossa, välillä Twitterissä. Uudet aiheet ja välineet vaativat pinnistelyä – mutta sehän juuri on kivaa.

kommentti

● NINA ERHO
nina.erho@journalistiliitto.fi

Työn iloa löytämässä

Tämän jutun idea syntyi päivänä, jolloin kirjoittaminen takkusi ja työn alla oli useampi juttu alan vaikeuksista. Halusin muistaa paremmin, mikä journalistin työssä on kivaa. Halusin, että kerromme sydämen ja kutsumuksen alasta tietoisesti hyvää.

Juttua tehdessäni huomasin, että työn ilo tarttuu. Kun haastateltava toisensa jälkeen kertoi monta ilonaihetta huolimatta siitä, että alalla, työssä ja työympäristöissä on myös haasteensa, palasin toimitukseen innostuneena ja inspiroituneena. Journalistina saa tavata poikkeuksellisia ihmisiä ja nähdä ihmeellisiä paikkoja – totta. Yleisön vastakaiku ja mahdollisuus parantaa maailmaa – mahtavaa. Sanapelit ja tarinoiden kertominen – hauskaa. Niskalenkki työläästä jutusta – taivas.

Journalistienkin kanssa työskennellyt työhyvinvoinnin tutkija ja kouluttaja **Marja-Liisa Manka** sanoo, että työhyvinvointia ja jaksamista tukevia voimavaroja, niin sanottua psykologista pääomaa, voi tietoisesti kerryttää. Se onnistuu omatoimisestikin, ilman pitkiä terapioiden ja kurssituksia, kun vaan huomaa, muistaa ja haluaa sen tehdä. Tämä on hyvä uutinen, kun isot paineet, nopeat muutokset ja rankat vähennykset ovat alan arkea, mutta resursit töitä tekevien tukemiseen eivät samaan tahtiin kasva.

Asiantuntijankin neuvot työhyvinvoinnin parantamiseen voivat kuulostaa kukkahattutätien puheilta, mutta Manka sanoo, etteivät ne ole kenenkään lohdutukseksi keksittyjä vaan niillä on sekä tieteellinen että käytännössä koeteltu pohja. Naiivin kuuloista tai ei, huomion suuntaaminen hyvään ja mieleisten asioiden tekeminen kannattaa, koska se synnyttää myönteisiä tunteita, joita tarvitaan luovuuteen, jota tarvitaan työnkin ongelmien ratkaisemiseen.

Koska työhyvinvoinnin kulmakiviä on tutkitusti kyky vaikuttaa työhön, itselleen tärkeistä tavoitteista kannattaa pitää kiinni ja osaamistaan kannattaa tietoisesti kehittää niin, että tavoitteita saavuttaa. Ajantasainen osaaminen myös helpottaa työllistymistä.

Vaikka työtään ei voisi vaihtaa, siihen voi yrittää vähitellen vaikuttaa pyrkimällä kohti mielekkäimmiltä tuntuvia projekteja ja yhteistyökumppaneita. Kriisitilanteista selviytymistä helpottaa, kun miettii, miten on selviytynyt aiemmista kriiseistään. Tätä en itse työttömänä muistanut, onneksi läheiseni muistivat.

Koska ihminen reagoi uutisiin ensimmäiseksi tunteella ja tunteet tarttuvat, realistisen optimisminsa säilyttävien ja kiitosta jakavien esimiesten alaiset jaksavat vaikeinakin aikoina paremmin kuin maansa myyneiden esimiesten. Objektiivisuus ja kriittisyys ovat journalistin tärkeitä työkaluja, mutta koko elämään ulottuessaan kielteinen vire syö voimavaroja. Jotta ei väsy ja kyynisty, rakkaastakin työstä pitää välillä irrottautua, Manka muistuttaa.

Hyvä tila. Laura Friman rakastaa kirjoittamista ja sujuvaa arkeaan Turussa, jossa etäisyydet ovat lyhyitä ja työhuoneet edullisia.

"On maagista, että saan ja osaan laittaa peräkkäin sanoja, joista syntyy tarina."

” Rakastan kirjoittamista, ja se on minulle tämän työn ydin, ei niinkään uteliaisuus tavata ihmisiä tai asioiden tutkiminen. Jo haastattelussa, kun ihminen kertoo tarinaansa, alan päässäni kirjoittaa sitä. Ajattelen, että tuo on ensimmäinen lause, tuosta tulee päätöslause ja ihanaa, että hän käyttää tuollaista ilmaisua. Jutun taikuus alkaa tapahtua jo siinä.

Silti hetki tyhjän ruudun äärellä, ennen ison jutun ensimmäisiä sanoja, voi olla tuskallinen. Mutta kun saan kiinni muodosta ja homma lähtee rullaamaan, tapahtuu napsahdus, se, mistä juoksijat sanovat, että tulee endorfiinihumala. Silloin kirjoittaminen on vastustamattoman rullaavaa ja nautinnollista, ja menen tilaan, jossa ajantaju katoaa, en tunne väsymystä enkä nälkää. On maagista, että saan ja osaan laittaa peräkkäin sanoja, joista syntyy tarina.

Toisaalta olen tehnyt lähes kymmenen vuotta *Avun* tv-sivuja, ja ihmiset naureskelevat, että ai sä kirjoitat työksesi, mitä Ridge Forrester tekee ensi viikolla. Itse olen aina yhtä iloinen, kun saan tehdä sitä, mitä rakastan: pelata sanoilla, keksiä ilmauksia. Tietenkin teen työni hyvin, mutta minulla ei ole nousujohtaisen uran pakkomielleitä enkä ole se, joka tekee kuudensadan editointikierroksen Bonnier-palkittuja Talvivaara-juttuja. Olen mielelläni peruspakertaja, viihdyttäjä ja arjen ilostuttaja, sekin on arvokasta. Myös töistä, joista ei juuri tule kiitosta, voi itse löytää hauskuutta ja arvoa.

Tehdessäni pieniä juttuja suorittajan sieluni nauttii siitä, että palat loksastelevat ja saan käsistäni valmista. Kun iso juttu valmistuu, helpotuksen tunne on valtava. Hieno hetki on myös, kun lehti tulee kotiin ja näen tekstini ja kuvien yhdistelmän. Usein tekee mieli lähettää kuvaajalle viesti, että mieleltöntä, miten vielä

Laura Friman, 35, on työskennellyt vapaana toimittajana vuodesta 2007. Hän kirjoittaa muun muassa *Trendiin*, *Imageen*, *Nyt.fi*:hin ja asiakaslehtiin sekä kokoaa *Avun* tv-sivut.

kohotit tekstiä. Rakastan aikakauslehtiä, silittelen ja nuuhkin niitä ja ajattelen: ihmeellistä, että sain olla rakentamassa tätä.

Kun päätin ryhtyä freelanceriksi, tajusin, että voin muuttaa asumaan mihin tahansa. Onnellisuuteni työssä kytkeytyy kaikkeen muuhun elämään. Turussa arkeni on vapaata ja helppoa: etäisyydet ovat lyhyitä ja työhuoneen saa halvalla. Helsingin hektisyys ja urapainotteisuus oli vierasta, mutta nyt siellä käyminen on spesiaalia.

Kun olin päivätoisissa lehdistä, ulkopuolelta tulevat vaatimukset tuntuivat vievän ilon työstä. Freelancerina voin miettiä juttujani kahvilassa ja säädellä sitä, miten paljon olen tekemisissä ihmisten kanssa. Tsemppaus työhuonekavereilta ja yhteistyökumppaneilta on tärkeää, mutta olen sen verran erakko, että tarvitsen myös omaa kammiota.

Jos joku aihe kiinnostaa, voin alkaa hahmotella siitä juttua, mutta pidän myös työtarjousten yllätyksellisyydestä. Toki kirjoitan muustakin kuin itselleni rakkaimmista aiheista, koska leipää pitää saada pöytään. Toisaalta pyrin tekemään sen verran kuin palkkio kattaa ja luopumaan vähitellen töistä, joissa stressi ja palkkio eivät yhtään kohtaa.

Pari työkuviota on free-vuosien aikana lähtenyt altakin, mutta en ole joutunut paniikkiin vaan uskon, että jokin tie löytyy aina. Moni ajattelee, että etsin salaa vakituista työtä, jota en ole vielä saanut, mutta se ei ole totta. Harras toiveeni on, että työskentelen loppuelämäni toimittajana juuri tällä tavalla.” ●

Politiikka tunkee rikosuutisiin

ESSEE

ARI LAHDENMÄKI

ari.lahdenmaki@gmail.com
KIRJOITAJA ON ETENKIN
KRIMINOLOGISTEN JA YHTEIS-
KUNTAPOLIITTISTEN AIHEIDEN
PARISSA TYÖSKENTELEVÄ VAPAA
TOIMITTAJA.

Epäillyn turvapaikanhakijuu-
della ei ole jour-
nalistista merkitystä
– poliittista ehkä, Ari
Lahdenmäki kirjoittaa.

Kun Suomeen tuli viime
vuonna ennennäkemä-
tön määrä turvapaikan-
hakijoita, paisuivat myös
rasistiset puheenvuorot
uudenlaisiin mittoihin.

Ajat ovat kummat, ja se näkyy journalis-
missakin.

Journalistit ovat kuin kanarialintu kai-
voksessa: raportoivat yleisölle yhteiskun-
nan ilmanlaadusta. Rikosjournalisteihin
myrkyt kuitenkin vaikuttivat loppuvuo-
desta salakavalasti.

Marraskuussa muun muassa perussuo-
malaisten äänenkannattaja verkkolehti
Suomen Uutiset paljasti, että eräässä rais-
kaustapauksessa poliisi epäili tekijäksi
turvapaikanhakijaa. Useat muutkin me-
diat ovat kertoneet, ovatko rikoksista
epäilty turvapaikanhakijoita.

Viranomaisille turvapaikanhakijan
henkilöys on lain mukaan salassa pidettä-
vää tietoa. Sen paljastuminen voi aiheut-
taa hengenvaaran hakijan sukulaisille tai
jopa hänelle itselleen. Rikoksesta epäil-
lyn nimi taas tulee poikkeuksetta julki-
seksi joko oikeuskäsittelyssä tai kun esi-
tutkinta on lopetettu.

Joulukuun alussa Helsingin poliisi jär-
jesti tiedotustilaisuuden, jonka tarkoi-
tus oli kertoa, että turvapaikanhakijoita
epäillään noin kymmenestä raiskaukses-
ta. (Tiedotustilaisuuden asialistalla oli
näön vuoksi joku muukin aihe.)

Helsingin poliisipäällikkö pohti, pitäi-
sikö lakia muuttaa niin, että poliisi voisi
paljastaa epäillyn olevan turvapaikanha-
kija. Myös jotkut journalistit tuntuivat
kaipaavan tällaista muutosta.

Suomen poliisi tutkii vuosittain noin
tuhat epäiltyä raiskausta. Kun niistä kym-
menkuntaa epäillään turvapaikanhakijan
tekemäksi, turvapaikanhakijuu-
della on ani harvoin merkitystä itse asian kannal-
ta.

Lisäksi media on aiemmin suhtautu-
nut pidättyvästi hakijan etnisen taustan
kertomiseen. Sen on katsottu aiheetto-
masti leimaavan kokonaisia kansanryh-
miä.

Nyt nuo kymmenkunta tapausta saa-

KUVA: HELI SAARELA

vat silti monet vaatimaan lain ja journalistisen käytännön muuttamista. Moiset vaatimukset eivät perustu journalismiin vaan vallitsevaan poliittiseen tilanteeseen.

Journalistien tulee olla tiedon välittäjiä eikä tiedon pimittäjiä. Siksi poliittisten argumenttien naamiointi journalistisiksi perusteiksi sopii huonosti ammattikunnan työkalupakkiin.

JUTTELIN ÄSKETTÄIN KAHDEN kokeneen ja arvostetun rikostoimittajan kanssa. Heistä toinen kertoo rikoksesta epäillyn etnisen taustan, jos sillä on merkitystä asian kannalta – ja useimmiten sillä hänen mielestään on. (Hän mainitsee jopa, jos epäilty on romani.)

Tämän kollegani mukaan kyse on juuri siitä, ettei toimittaja saa pimittää tietoja. Hän kertoo kaikki tiedossaan olevat seikat, jotka voivat selittää tekoa. Niihin kuuluu siis kansalaisuuskin.

Toissa vuonna ilmestyneen tutkimuksen mukaan maahanmuuttajat syöllistyvät Suomessa rikoksiin useammin kuin ei-maahanmuuttajat. Jos se on kollegani tarkoittama tekoa selittävä tekijä, niin mitä muita tietoja pitäisi kertoa?

Kerrotaanko, että epäilty on alkoholiperheestä? Onko syytä mainita, että epäillyn koko lapsuus oli väkivaltainen?

Joulukuussa nähtiin käänteisesti, mil-laisiin journalistisiin ratkaisuihin etnisen taustan kertominen surkuhupaisimmillaan johtaa. *Helsingin Sanomat* kertoi joulukuussa, että ”suomalaista miestä” epäillään raiskauksesta Oulussa.

Rikostoimittaja, jonka kanssa keskustelin, hyväksyy tämänkin. Hänen mielestään raiskausutisia luetaan nykyään niin, että tekijäksi oletetaan lähtökohtaisesti ulkomaalaista, eikä netin huhuvu-
stojen saa antaa hallita ilmatilaa.

Ilmapuolustus on kuitenkin keho peruste jo käytännöllisistäkin syistä. *HS:n* uutisen ensimmäinen kommentoija toteaa median menneen ”salailussaan ja vääristeltyssään” niin pitkälle, että hän pohtii, onko epäilty suomalainen vai ”suomalainen”, ilmeisesti siis ulkoma-

Kerrotaanko, että epäilty on alkoholiperheestä? Onko syytä mainita, että epäillyn koko lapsuus oli väkivaltainen?

laistaustainen Suomen kansalainen.

Journalistinen järkeily näiden ihmisten ehdoilla on yhtä hyödyllistä kuin kuolleen lääkitseminen.

Toinen jututtamani rikostoimittaja on sitä mieltä, että etnisestä taustasta raporttoimalla journalistit tosiasiaa antautuvat juuri sille, miltä hänen kollegansa pyrki välttymään: huhujulkaisujen vedätykselle. Elämöimällä kymmenestä turvapaikanhakijan tekemäksi epäilystä raiskauksesta todellinen seksuaalirikollisuuden mittakaava hämärtyy.

Maahanmuuttajien rikollisuudesta ei tietenkään silti tarvitse vaieta. Esimerkiksi maaliskuussa 2015 *A-studion* verkkosivuilla ilmestyi kattava juttu aiheesta, samoin MTV:n sivuilla syyskuussa.

RUOTSALAISET KOLLEGAT ovat käyneet samanlaista keskustelua. Se sai alkunsa, kun kielteisen turvapaikkapäätöksen saanut eritrealismies puukotti elokuvassa kaksi ihmistä kuoliaaksi Västeråsin Ikeassa.

Poliisi ilmoitti tutkimuksen alkuvaiheessa pitämässään tiedotustilaisuudessa, että teosta epäillään Eritrean kansalaista. Uutistoimisto TT toisti tiedon sähköis-
sänsä mutta huomautti asiasta toimituksille ja kehotti näitä halutessaan poistamaan tiedon uutisesta.

Ruotsalaisjournalistit ovat suhtautuneet epäiltyjen etnisen taustan julkai-

semiseen äärimmäisen pidättyväisesti, mutta sielläkin on toisin ajattelevia.

Svenska Dagbladetin pääkirjoitustoimittaja **Per Gundmundson** tviittasi toivovansa, että epäiltyjen alkuperästä alettaisiin kertoa nykyistä useammin. Hänestä se on väkivaltaan vaikuttava tekijä.

Rikosjournalismia tutkinut journalistiikan dosentti **Ester Pollack** oli Ruotsin julkisen palvelun tv-yhtiön SVT:n haastattelussa eri mieltä.

Pollackin mielestä median on noudatettava eettisiä periaatteitaan. Se ei saa tehdä julkaisupäätöksiä sen perusteella, mitä netissä kerrotaan.

”Pitää olla vähän omapäinen ja antaa olla”, Pollack sanoo.

Mielenkiintoista on, miten asiaan suhtaudutaan Yhdysvalloissa, jossa media yleensä kertoo rikoksesta epäillyn (ja uh-
rinkin) nimen heti, kun se on tiedossa.

Journalistien tärkeimpiin ohjeistoihin kuuluva AP Stylebook neuvoo, ettei etnistä taustaa tule yleensä kertoa kuin poliisin etsimän henkilön tuntomerkkinä. Kun etsitty on poliisin hallussa, maininta pitää poistaa.

Yhdysvalloissa maahanmuuttajuuden käsite on toki toisenlainen kuin Suomessa. Ja vielä erilaisempi tilanne siellä on siksi, että maahanmuuttajien rikollisuus on useiden tutkimusten mukaan vähäisempää kuin ei-maahanmuuttajien. ●

Tuotanto käynnissä. Eriika Ahopelto ja Elina Paasonen Langanpää-teoksen kuvauksissa Tam-Silk-villakangastehtaalla.

Huomio – kamera käy!

Kolme journalistia osallistui työpajaan, jonka aikana syntyi tunnin mittainen haastattelu, kolme tuntia videomateriaalia ja 2 000 valokuvaa. Niistä muodostui kahden minuutin mittainen multimediateos.

ANNA TERVAHARTIALA, TEKSTI • KARI KUUKKA JA LAURA VESA, KUVAT

Kamera käy.

Laura Vesa kuvauksissa. Langanpää on multimediatyö, joka kertoo 30 vuotta villakangastehtaalla työskennelleen Johannan arjesta.

Ääni & kuva. Multimediatyöpaja avasi valokuvaaja Eriika Ahopeltoille äänen ulottuvuuden. "Äänen avulla kuvaan voi astua sisälle", Ahopelto sanoo.

Kill your darlings.

Leikkausvaiheessa tekijöillä oli kasassa yli tunnin haastattelu, noin kolme tuntia videomateriaalia ja 2 000 valokuvaa.

”Multimediaa tehdessä viestin välittämiseksi valitaan siihen parhaiten sopiva keino yhdistämällä käsillä olevia tekniikoita.

Kari Kuukka, valokuvaaja

Valokuvaajat **Eriika Ahopelto** ja **Laura Vesa** sekä toimittaja **Elina Paasonen** osallistuivat viime syksynä kahden viikonlopun mittaiseen multimediatyöpajaan. Työpajan päätteeksi syntyi *Langanpää*: kaksiminuuttinen video Tam-Silkin villakangastehtaalla Tampereella työtään tekevästä **Johannasta**, joka on työskennellyt 30 vuotta raskaiden koneiden, läpi-kuultavan puuvillan ja jatkuvan hurinan maailmassa.

Vaikka *Langanpää* on yksinkertaistettuna kooste video- ja still-kuvista, tehtaalla tehdystä äänityksistä sekä päähenkilön haastattelusta, teos avaa elävän ikku-

nan villapölyn valtakuntaan. *Langanpää* on kertomus tilasta, jonka hallitsevin elementti on ääni.

"Valokuva on äänetön. Äänen ansiosta kuvaan voi astua sisälle", Ahopelto toteaa pohtiessaan äänen ja kuvan liittoa.

Valokuvaajille äänen nostaminen visuaalisen kerronnan ytimeen oli silmiä avaava kokemus.

MULTIMEDIAKURSSIN OPETTAJA, valokuvaaja **Kari Kuukka** sanoo, että multimedia on ennen kaikkea ajatusmalli, jossa viestin välittämiseksi valitaan siihen parhaiten sopiva keino yhdistämällä käsillä olevia työkaluja. Multimediaa tehdään aiheen ehdoilla – ei julkaisujärjestelmän.

"Jotta multimedian tai videon tekeminen kannattaisi, lähtökohdaksi ei voi ottaa, että tehdään juttu, joka kuvitetaan. Lähtökohdan on oltava: tämä on asia, jonka haluan kertoa", Kuukka sanoo.

Kuukka puhuu toistuvasti laadusta ja pieteetistä. Siinä missä pieteetti on keskittymistä ja hartautta, multimedia on kaikkea muuta kuin toistoa ja yksin tekemistä.

"Multimedia on ryhmätyötä. Hyvät asiat eivät synny yksin. Tästä syystä on oleellista, että jokainen projektin tai toimituksen jäsen ymmärtää ja kunnioittaa työn eri osa-alueita."

Kuukka muistuttaa, että vaikka kevyt videotuotanto on jo useiden tekijöiden arkea, videolla ei

ole itseisarvoa. Kuukan mielestä visuaalisen tarinankerronnan voima kiteytyy kykyyn koukuttaa ja tarjota uusia näkökulmia.

”Multimedia ei korvaa perinteistä uutisjournalismia. Esimerkiksi videolla on turha yrittää välittää faktoja tai numeerista tietoa. Teksti toimii paremmin. Video herättää tunteita tai kiinnostuksen.”

”Tarina 40, ääni 30, kuva 20 ja tekniikka 10 prosenttia.

Laura Vesa, valokuvaaja

”**TARINA 40, ÄÄNI 30**, kuva 20 ja tekniikka 10 prosenttia”, Vesa muistelee Kuukan nyrkkisääntöjä multimedian työprosessin hierarkioista.

Ahopelto ja Vesa sanovat, että hyvästä aiheesta huolimatta *Langanpään* käsikirjoituksen suunnitteluun olisi voinut kiinnittää enemmän huomiota. Leikkausvaiheen koittaessa työryhmällä oli kassassa reilun tunnin mittainen haastattelu, lähes kolme tuntia videomateriaalia ja noin 2 000 valokuvaa. Ehyt käsikirjoitus olisi nopeuttanut työprosessin jokais-

ta vaihetta.

Arkityössään myös videoita kuvaavan Ahopellon mielestä multimediatöitä tehdessä tärkeintä on pohtia, mistä aiheista multimediaa kannattaa tehdä.

Yhteistyötä. Kari Kuukka, Eriika Ahopelto, Elina Paasonen ja Laura Vesa viimeistelevät *Langanpää*-teoksen käsikirjoitusta multimedia-kurssilla.

”Tärkeintä ei ole se, millä medially kerrotaan vaan se, mitä ja miten kerrotaan”, Ahopelto sanoo. ●

LANGANPÄÄ JA MUUT KURSSILLA TEHDYT TYÖT:
DOCIMAGES.FI/PUBLICATIONS/JOKES2015

Käsikirjoitus on kertomuksen selkäranka

Hyvässä tarinassa on iskevä alku, jännitystä nostava keskikohta ja kertomuksen yhteen vetävä loppu. Oli kyseessä sähköuutinen, taustoittava reportaasi tai 30 sekunnin verkkovideo, käsikirjoitus on journalistisen työn pohja.

”Työn idean on mahdollista yhteen lauseeseen. Tätä ideaa on syytä kannatella mukana aina suunnittelusta kuvaustilanteeseen ja editointiin saakka”, käsikirjoittamisen kouluttaja, näytelmäkirjailija ja näyttelijä **Virpi Haatainen** toteaa.

Ennakoimisen ja käsikirjoituksen tarve ei katoa nopeatahtisessa uutistyyssä. Jos käsikirjoitusta ei ole, otetut kuvat jäävät helposti merkityksettömiksi ja lopputuloksesta tulee tasapaksu.

”Ennen juttukeikalle lähtemistä sekä kuvaajan että toimittajan on syytä laatia työ-

leen pikainen käsikirjoitus. Se on yksinkertaisimmillaan ajatus siitä, mikä on jutun tärkein teema, kuka on päähenkilö, missä kokonaisuus kuvataan ja mitä kokonaisuudella kerrotaan”, Haatainen luettelee.

Aloit- ja lopetuskuvien ennakkosuunnittelu sekä tyylin ja sanoman selkeyttäminen varmistavat, että kuvaushetkessä tehdyt valinnat tukevat lopputulosta ja nopeuttavat editointia. Käsikirjoitus säästää eri työvaiheiden vaatimaa päätöksentekoa.

”Käsikirjoituksen avulla kuvaaja tietää minkälaista ja minkä kokoista kuvaa hän tarvitsee.”

Käsikirjoituksen ei kuitenkaan ole tarkoitus rajoittaa hetkiin tarttumista. Kun työ on jäsennelty selkeäksi, muutosten tekeminen on helppoa.

Anna Tervahartiala

KUVA: HELI SAARELA

Tiivis ajatus. ”Työn idean on mahdollista yhteen lauseeseen. Tätä ideaa on syytä kannatella mukana aina suunnittelusta kuvaustilanteeseen ja editointiin saakka”, käsikirjoittamisen kouluttaja Virpi Haatainen toteaa.

Kiville meni. Lehtikuvan Hans Paul kuvasi lonkalta, kun Kekkonen putosi jokeen Islannissa vuonna 1977, mutta kuva julkaistiin vasta presidentin kuoleman jälkeen.

Itsesensuuri-Suomea muistellen

MANU MARTTINEN, TEKSTI • HELI SAARELA, KUVA

Lehtikuvaajat kuvasivat, kun Kekkonen liukastui rantakiviltä jokeen Islannissa. Itsesensuurin takia kuvia ei julkaistu Suomen lehdissä.

Lehtikuvaaja **Hans Paul** odoteli kahden kollegansa **Kari Santalan** ja **Kaj Hagströmin** kanssa presidentti **Urho Kekkonen** lounaan päättymistä Islannin Laxa-joella 1977. Kuvaajat olivat osa lehdistöseuruetta Kekkonen kalastusreissulla.

Lounas kesti ja kesti. Kuvaajat arvelivat, että ulos tulee alkoholia nauttinut presidentti ja mahdollisuus liukastua rantakivillä on huo-

mattava. He miettivät, mitä tapahtuu, jos Kekkonen kaatuu jokeen.

”Jotenkin siinä keskustellessa syntyi häpeällinen päätös, että emme kuvaa, jos hän putoaa sinne,” Paul, 70, sanoo.

”Se oli juuri sitä sen ajan itsesensuuria.”

Kuinka ollakaan, Kekkonen liukastui ja kaatui jokeen. Kekkonen esikunnassa syntyi pieni paniikki, mutta presidentti saatiin ylös ilman suurempia vahinkoja.

Vettä valuva Kekkonen tuli kuvaajien luo ja otti heistä tukea, kun esikunnan väki tyhjensi hänen saappaitaan.

”Ettehan te ottaneet tuosta

”Jotenkin siinä keskustellessa syntyi häpeällinen päätös, että emme kuvaa.

kuvia”, Kekkonen sanoi Paulille.

”Emmehän me, herra presidentti”, Paul kertoo vastanneensa.

Paul kuitenkin valehteli. Hän oli ottanut lonkalta kuvan, kun Kekkonen autettiin ylös joesta. Itsesensuuriajan Suomessa kuvaa ei kuitenkaan Kekkonen elinaikana julkaistu.

Sanoman kuva-arkistosta löytyy tieto, että kuva on julkaistu ainakin vuonna 1991 *Ilta-Sanomissa*. Muista julkaisuista ei ole tietoa. Islannissa tapahtumat uutisointiin normaaliin tapaan seuraavaan päivän lehdissä kuvan kanssa.

”Näin se olisi pitänyt kertoa Suomessakin. Se oli inhimillinen juttu. Kuka vain voi liukastua rantakiville ja vanhempi mies vielä helpommin. Ei siinä ole mitään salattavaa.” •

PÄIVÄLEHDEN MUSEO
UUDISTETTU NÄYTTELY KÄSITTELEE
SANANVAPAUTTA JA SENSUURIA
SUOMESSA JA MAAILMALLA.
LUDVIGINKATU 2-4, HELSINKI, AVOINNA TI-SU
KLO 11-17

Kris – djupare kris – Hbl?

Läget på Mannerheimvägen 18 är kärt. Efter att Svenskfinlands revolverjournalist Staffan Bruun lämnade huset har han blivit ett inofficiellt språkrör för missnöjet. Vi försökte ta reda på vad allt handlar om.

MAGNUS LONDEN, TEXT • KARL VILHJÄLMSSON, FOTO

Det är nya tider för **Staffan Bruun**. Han kan träffas mitt på en vardag på ett café i Helsingfors centrum. Han behöver inte göra sig besvärlig mot makthavare. Han behöver inte hamra på tangentborden för att klå ytterligare en deadline.

Nej, han hinner utan problem lägga ut texten om det han kallar *Husis kris*. Och ingen ska missta sig: här sitter en journalist av den gamla stammen. Han talar nyheter och granskning och scoop men sällan app och livsstil och flöde.

"Visst, jag har alltid levat på nyhetsjakten", säger han och försätter rappt:

"Utan nyheter förlorar *Husis* sitt existensberättigande och tidningen blir en veckotidning, med enda skillnaden att den – tillsvidare – utkommer sju dagar i veckan."

Vid det här laget vet de flesta att Staffan Bruun (samtidigt som **Jeanette Björkqvist**) i slutet av november sade upp sig från *Hufvudstadsbladet*, ursäktat KSF Media.

Reaktionerna har varierat mellan "än sen" och "det här är slutet för *Hbl*". Hur man än vill se på saken associerar många Bruun med *Hbl*, de är två brand som hört ihop i över trettio år.

Och nu skjuter brandet Bruun mot brandet *Hbl*, eller egentligen mot brandets chefer.

"Oberoende om pappret försvinner eller inte finns behovet av *Hbl* som pro-

dukt kvar. Att få information och nyheter i ett behändigt paket, den genialiska uppfinningen som funnits sedan Gutenberg's tider, kommer att leva kvar långt efter **Kaj-Gustaf Berghs** dagar."

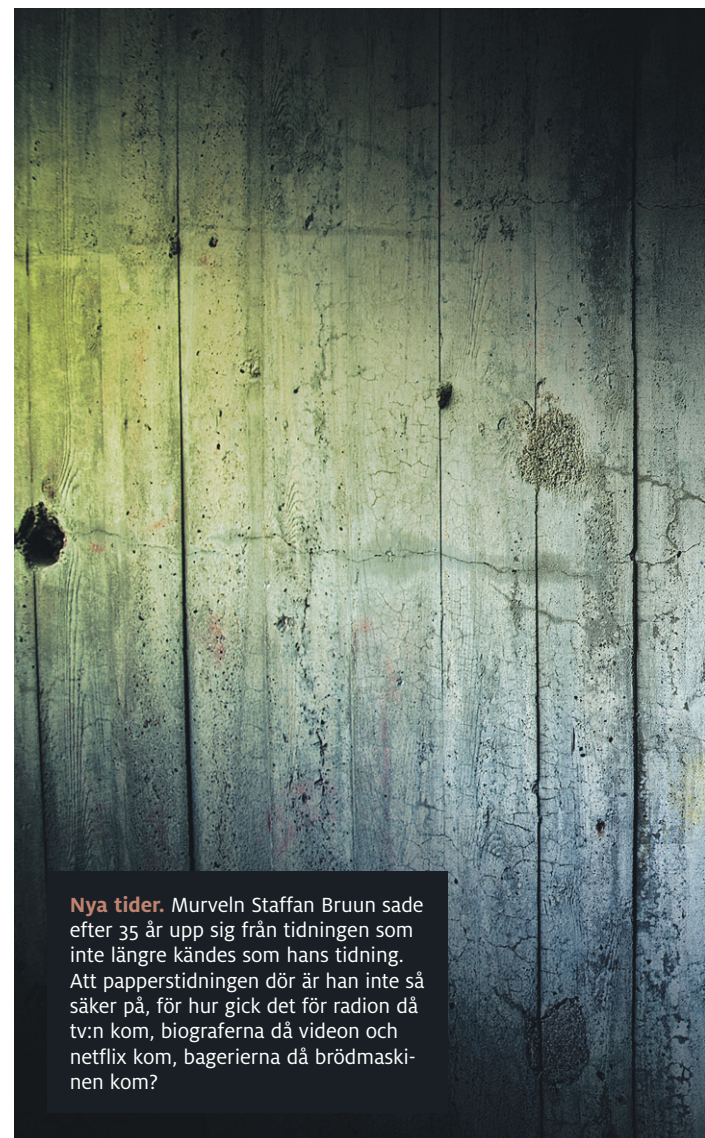
Vi lever som bekant i mediernas kris. Det är sviktande prenumerationssiffror, färre annonsörer, google annonsering, gratis nyheter på webben, en mobil livsstil... Men Bruun vidhåller att ledningen begår fatala misstag just nu.

”Att papperstidningen ska dö har blivit en fix idé hos Bergh.

Staffan Bruun, journalist-författare

"Jag har inget emot att det görs nya experiment, men varför det ska göras på bekostnad av den enda produkten – papperstidningen – som hämtar in pengar förstår jag inte."

Bruuns kritik i ett nötskal: De gemensamma sidorna med andra tidningar inom KSF Media (effekt: "tusentals förloerade betalande prenumeranter"), den tidiga deadline som enligt Bruun inte gav nämndvärda inbesparingar men nog massvis med besvikna läsare, nedprioriteringen av egna nyheter som ersätts med nyhetsbyråmaterial ("Vem vill betala 400 euro för att få *Metro* på svenska?"), satsningar på kostsamma digitala lösningar som snabbt läggs ner eftersom ingen betalar för dem, avsaknaden av kommuni-

Nya tider. Murveln Staffan Bruun sade efter 35 år upp sig från tidningen som inte längre kändes som hans tidning. Att papperstidningen dör är han inte så säker på, för hur gick det för radion då tv:n kom, biograferna då videon och netflix kom, bagerierna då brödmaskinen kom?

kation mellan ledningen och journalisterna ...

SÅ LÅT OSS BÖRJA med **Barbro Teir**, VD för KSF Media.

"Visst, vi är i en stor kris. KSF Media går fruktansvärt dåligt. Och det kan hända att vi inte alltid tar oss tid att förklara tillräckligt ingående för de anställda om vad som är på gång", säger hon.

Upplever du att du har personalens stöd?

"Det har varit frustrerande för alla i några månader. Situationen är den att personalen inte ännu vet hur vi ska gå vidare, hur vi ska klara skivan rent kostnadmässigt, eftersom vi inte har beslut om planerna."

Ok, men har du personalens stöd?

"En ganska stor del av personalen stöder mig, men inte alla. Bland dem som

sysslar med förnyelsearbetet finns det geist och engagemang, men sen finns det anställda som inte ännu bestämt sig.

Angående att några har sagt upp sig på Hbl/KSF Media: Du har tidigare sagt att ingen är livegen i Finland, ett citat som väckte uppmärksamhet.

"Jag tycker att varje individ också har ett personligt ansvar för sin egen arbetsinsats: Om man inte tror på det företaget gör ska man inte hänga kvar och spjärna emot."

Kritikerna säger att du inte lyssnar på andra och driver din agenda blint utan att titta åt sidan, för att sedan plötsligt byta riktning 180 grader?

"Om folk ser mig så... vad kan jag säga? Jag försöker vara lyhörd gentemot den kritik som kommer och det är klart att vi ska försöka bli bättre på dialog med de anställda. Men om tolkningen är att alla

som har åsikter ska få sin vilja igenom blir det förstås omöjligt."

Teir antyder att större förändringar är på gång inom KSF Media bortom de nya apparna och sajterna som släpps i början av februari.

Ska ni till exempel skära ner på utgivningen av pappers-Hbl?

"Inga kommentarer. Planerna är inte tillräckligt långt gångna och inga beslut är tagna. Vi ska göra det grundligt med lösningar som håller på lång sikt."

Bruun kritiserar Hbl för att tidningen slopat nyhetstänket?

"Det är inte bara Bruun som gjort egna nyheter i det här huset. Men minst lika viktigt som nyheter är djupet och analyserna. Det är ingen idé att FNB och vi sitter på riksdagen och rapporterar om samma saker."

Teir håller med om att de digi-

kommentar

○ MAGNUS LONDEN

magnus.londen@gmail.com

SKRIBENTEN ÄR FRILANSJOURNALIST OCH FÖRFATTARE FRÅN HELSINGFORS.

Att intervjuja K-G Bergh

För sex år sedan intervjuade jag KSF Medias styrelseordförande, samtidigt ägaren Konstsamfundets VD, **Kaj-Gustaf Bergh** för *Journalisten* angående läget på mediemarknaden. Under telefonintervjun uppfattade jag honom som nedlåtande, aggressiv och överlägsen. Det var "kära vän" och "sluta dalta om det där" och "det där är ju löjligt" och "skitsnack" på frågor som var journalistiskt helt relevanta.

Jag minns att jag tänkte att styrelseordförande för Svenskfinlands största mediebolag borde gå på medieträning.

En knapp halv timme senare ringde han dock på eget initiativ upp mig och var jovialisk, pratsam och resonerande. Det var nästan obegripligt att det var samma person.

Också för denna artikel talar vi i telefon. Han försäkrar sig först om att jag inte bandar samtalet. Under intervjun svarar han kort på frågorna – vilket han har all rätt till – men när jag säger "Enligt våra uppgifter finns det ett internt missnöje mot ledningen på Hbl, dom tycker att..." svarar han genom att småsjunga "dom, dom, dom, do-do-do dom, dom..." och börjar sedan flabba.

Jag blir ju lite häpen. Så jag försöker på nytt: "...nu ser jag inte det roliga... dom tycker att...". Han kontrar igen med att tralla: "dom-dom-dom-do-do-dom" kryddat med samma flabb.

Sedan övergår han till att svara på frågorna med kommentarer som "det där är en löjlig fråga" och "väx lite upp, c'mon".

Då tänker jag – igen – att herr styrelseordförande kanske borde gå på några lektioner seriös medieträning. Det skulle finnas gott om kunniga journalister ett stenkast från hans arbetsrum.

Men det var naturligtvis en helt felaktig tanke.

Mannen som titulerats Svenskfinlands mäktigaste man och som (enligt Svenska Yle 2014) sitter i närmare 40 styrelser och är ordförande i 21 av dem, hittar tydligen snart sin andra sträng och ringer upp mig en halv timme senare.

Hurdan han är nu? Det vet ni redan: han är jovialisk, pratsam och resonerande.

”Våra tester visar att de yngsta användarna inte vill betala en enda euro för journalistiskt innehåll.

Barbro Teir, VD för KSF Media

tala satsningarna kostat pengar, men påpekar att också papperstidningen ”min-sann” kostar. Det är synd att Bruun försöker skapa en motsättning mellan papper och digi, säger hon.

KSF Medias nya strategi innebär att man slutat med att försöka ”konvertera pappersläsarna till digi”. Nu ska KSF Media istället nå nya, yngre, läsare med de nya apparna.

”Våra tester visar att de yngsta användarna inte vill betala en enda euro för journalistiskt innehåll, så vi kommer inte att ha en betalmur utan en registreringsmur på sajterna. Där kommer våra användare alltså att betala med data om sig, medan nyhetsappen har en månadsavgift”

KAJ-GUSTAF BERGH är styrelseordförande för KSF Media, som ger ut *Hbl*, och VD för ägaren Konstsamfundet. Han konstaterar kort att Teir har styrelsens fulla förtroende, att papperstidningen är en dyr affär (”vi förlorar hundra euro per år per prenumerant”) att man inte kan skylla på annonsörerna (”vi har räknat ut att de fortfarande satsar lika mycket per prenumerant”). De fem journalister som sagt upp sig från KSF Media under 2015 verkar inte heller bekomma honom särskilt mycket: ”Det är bra att folk gör saker de trivs med”.

För Bergh är problemet solklart, orsaken är de nya medievänorna:

”Även om vi skulle skänka bort *Hbl* på papper till under 40-åringar skulle de inte vilja ha den”, tillägger han.

Staffan Bruun kontrar:

”Att papperstidningen ska dö har blivit en fix idé hos Bergh.”

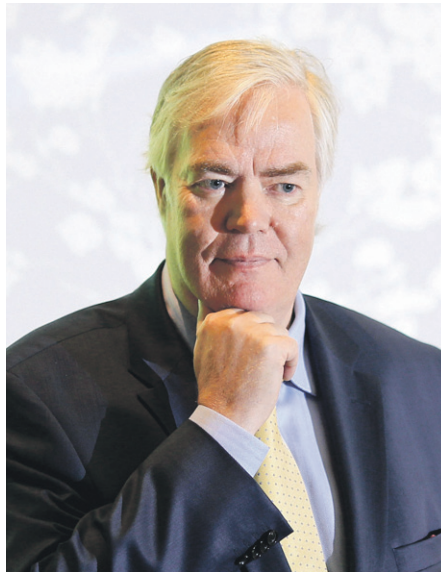
Så borde Konstsamfundet göra som Bruun föreslår, dvs. sälja *Hbl*?

Men enligt en kort passus i en artikel om föreningens grundare **Amos Anderssons** testamenten i Konstsamfundets tidning *Konstsam* (2010) går det inte. Så jag frågar för säkerhets skull föreningens styrelseordförande **Christoffer Taxell**.

Har någon kontaktat er?

”Nej.”

JARI LAM / LEHTIKUVA

Digital framtid. Folks mediebetende har förändrats, säger KSF Medias styrelseordförande Kaj-Gustaf Bergh.

LAURA OJA

Stryktålig. På det här jobbet får man tåla ett och annat, säger KSF Medias VD Barbro Teir.

Kan Hbl säljas? Är ni redo att överväga det i dag eller i framtiden?

”Enligt Konstsamfundets stadgar är en viktig del av vårt uppdrag att främja informations-spridning på svenska. Som jurist tar jag aldrig ställning i offentligheten till denna typ av hypotetiska frågor som gäller verksamhet i vilken jag är engagerad. Frågan är dessutom inte aktuell.”

EN AV STAFFAN BRUUNS teser är att KSF Medias styrelse är ansvarigt för att ”köra ner *Hbl*”. I styrelsen sitter flera journalister men deras tystnad är kompakt, det hänvisas blott till ordförande Bergh.

Så nu sitter Bruun på café med ett tre-årigt författarstipendium (som han inte fick tjänsteledigt för). Han ska skriva en roman, säger han, men i ögonen lyser nyhetshungern som inte längre kommer att stillas.

”Visst, jag har svåra abstinensbesvär”, säger han och skrattar ihåligt. ”Det här är både bittert och sorgligt. Bittert för att den tidning jag älskar så mycket inte längre finns.”

Och en dag, säger han, ska han skriva boken om *Husis* och om vad som egentligen hände dessa ödesdigra år. ●

LÄS PÅ WEBBEN:
SÅ FÖRSVANN HUFVUDSTADSBLADET AB
ATT KOMMA UNDERFUND MED OCH FÖRSTÅ
DET KOMPLICERADE SKEENDET DÅ BOLAGET
HUFVUDSTADSBLADET AB LADES NER ÄR INTE HELT LÄTT.
MEN VI GJORDE ETT FÖRSÖK.
JOURNALISTI.FI

Anna-Lena Laurén: ”Varumärket Hbl körs ner”

För en vecka sedan kom den nyaste stora anställningsnyheten från *Hufvudstadsbladet*. Prisbelönta **Anna-Lena Laurén** sade upp sig och blir istället fast anställd av *Dagens Nyheter* som Moskvakorrespondent.

Det var inte ett lätt beslut, säger hon.

”Men jag kan inte tacka nej till en dylik chans. Samtidigt är jag väldigt glad över att mina artiklar fortsättningsvis ska publiceras i *Husis* via ett samarbete med *DN*.”

Hbl är en tidning hon oberoende alltid kommer att älska, säger hon.

”Men det är bedrövligt vad den högsta ledningen gjort med tidningen. Det är fel att vårt material delas ut gratis till alla andra tidningar i koncernen. Det behövs självständiga tidningar, idén med ett gemensamt KSF Media är helt idiotisk.”

För det som händer, säger hon, är att varumärket *Hbl* drunknar i KSF Media.

”Det är så förbannat dumt att göra så. Vi har konsulter som funderar på varumärken, men vi har redan ett starkt varumärke: *Husis* – och det körs ned.”

Kritiken hon riktar handlar i klartext om styrelseordförande **Kaj-Gustaf Bergh** och VD **Barbro Teir**.

”De leker med ett tidningsarv – *Hbl*. Jag kan inte tåla om hur den saken känns för mig – till exempel att man i praktiken har skrotat vårt arkiv.”

Ändå sticker hon inte i vredesmod, säger hon.

”Jag kommer alltid att vara lojal mot det jag uppfattar som min tidning, *Hbl*. För mig är finlands-svensk ambitiös journalistik extremt viktig.”

Magnus Londen

SPRÅKVÅRDEN PÅ INTENSIVEN

Journalisterna i de finlandssvenska mediehusen får från årsskiftet lov att klara sig utan den kontinuerliga handledningen från de tre språkstöden. Svensk Presstjänst (SPT) har nämligen minskat språkstöden från tre till två, vilket innebär att samtliga tidningar som ingår i den finlandssvenska Mediespråksgruppen samt FNB delar på en språkvårdare, medan Svenska Yle och Schildts & Söderströms förlag delar på den andra.

"Språkvårdarna kommer att fungera endast som rådgivare nu när den dagliga handledningen upphör. Det betyder ändå inte att språkvården försämras", tror SPT:s ordförande **Patrik Stenvall**.

Samtidigt har SPT utvidgat sin personalstyrka med en reporter för bevakning av Österbotten.

"Den nya reportertjänsten har nyhetsbyrån SPT kunnat tillsätta tack vare att tidningarnas ägare varit beredda att betala mera för journalistiskt innehåll", förklarar Stenvall.

Det systematiska språkvårdsarbetet inleddes 2003, när de finlandssvenska tidningarna i samarbete med Institutet för de inhemska språken anställde två språkvårdare på deltid. SPT tog över administrationen för språkvårdstjänsterna 2007 och verksamheten har under åren utvidgats.

"Det är synd att man nu prioriterar ner språkvården, eftersom svenskan lever under ett ständigt tryck. Språkstöden har gjort ett fantastiskt bra arbete", säger **Mikael Reuter** som tillsammans med Stenvall och **Barbro Teir** var en av initiativtagarna till samarbetet med Språkörat.

En delorsak till den aktuella förändringen är att Stiftelsen för Åbo Akademi drar sig ur det finlandssvenska språkvårdssamarbetet med hänvisning till ett beslut om att man upphör med bidrag till tredje part.

ÅA:s beslut påverkar även den årliga konferensen Mediespråk, som ordnas för fjortonde och kanske sista gången i januari 2016.

"Stiftelsen har under åren bidragit med 40 deltagaravgifter. I år har vi hittat andra sätt att finansiera seminarieprogrammet", berättar Stenvall.

Mediespråk har lockat färre deltagare under senare år och SPT har vissa år fått bära en ekonomisk förlust.

Johan Svenlin

LINA LAURENT ● lina.laurent@wintermedia.fi SKRIBENTEN ÄR FRILANSJOURNALIST FRÅN HELSINGFORS OCH KURU.

Medielistan för 2015

ret som gick var fyllt av mer och mindre relevanta och intressanta medienyheter.

ÅRETS FÖRKORTNING. Radio Extrem gick från det de själva kallar "lite längre nyhetssändningar" (cirka 2,5 minuter), som sändes varje hel- och halvtimme, till 30 sekunder långa nyheter (som är bandade i förväg) som sänds två till tre gånger i timmen. "Men går det verkligen att leverera nyheter på bara en halv minut? Vi säger ja!", utropade Extrem på sin webbplats. Så alla chefer som sliter sig i håret med att få budgeten för 2016 att hålla, slopa 80 procent av nyheterna så blir allt bra.

ÅRETS PAPPERSÖVERRASKNING. HSS Medias stora digitala satsning *Sevendays* lanserades i februari. En satsning som ska locka den unga bloggande österbottniska publiken och de efterlängtrade digitala reklampengarna. Avsaknaden av pappersprassel och trycksvärta blev ändå oemotståndlig – i somras utkom den första och i december den andra *Sevendays*-tidningen. "Bilag som tidigare lagt allt krut på papperstidningar satsar allt mer på webben – men DÅR har vi nu under hösten gått mot strömmen (min inre rebell myser)", jublar HSS Medi-

as medieproducent **Linn Jung** i ett blogginlägg.

ÅRETS KONKURRENTER. Nya Åland och *Tidningen Åland* fortsätter den snudd på blodiga kampen om läsare och annonsörer på öriket. Vilka andra tidningshus ökar antalet utgivningsdagar för att konkurrera ut varandra? Och när den ena står på ruinens brant och håller sig fast enbart med en vilja av stål skjuter storägaren till mer pengar – för att han vill ha kvar papperstidningen.

ÅRETS SJÄLVBEDRÄGERI. När en språkvårdare i stället för två ska hjälpa samtliga HSS Medias, KSF Medias och Ålands tidningars journalister med det svenska språket, är det självklart att det syns i slutresultatet. Att tro något annat ger ett diplom i självbedrägeri. Resultatet av nedskärningen kanske inte syns omedelbart, det kanske inte är mätbart i tecken eller språkfel men det blir fler nej åt journalister som ber om personlig respons på sina texter. Det blir också färre diskussioner med ett språkproffs om språkdräkten, lämpliga ord och uttryck och längre svarstider för frågelådan på Mediespråks webbplats.

ÅRETS STATUS QUO. Trots löften i tidningen *Journalisten* (10/2014) om en svensk webbplats för ar-

betslöshetskassan Finka har en sådan ännu inte sett dagens ljus. I väntan på att översättningsarbetet blir klart kan kassan spela sången om Hepenepetep för den som väntar på att få telefonbetjäning: "...till finkan kom Amaalia, som bad oss supabra, till finkan kom alla raska gossar som i laget där var."

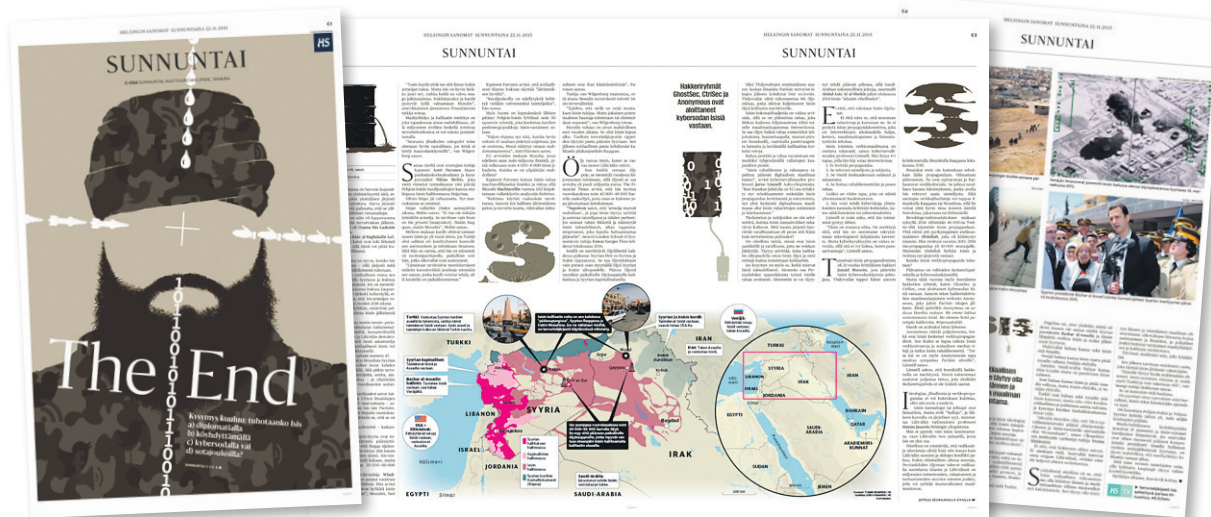
ÅRETS KOMMUNIKATIONSSTRATEGI. KSF Media agerar enligt egen utsago för "ett samhälle som bygger en hållbar framtid genom bildning, företagsamhet och öppenhet". Öppenhet verkar ändå inte gälla kommunikation om vad som pågår i det egna företaget. En styrelse som till en stor del består av proffs på kommunikation borde inte avfärda alla försök till dialog med att konstatera att enskilda styrelseledamöter inte uttalar sig. Det är ju era tankar som är intressanta och värdefulla.

ÅRETS KURIOSA. Till *Hbl*:s redaktion på Mannerheimvägen kommer man två olika rutter, genom huvudingången på Mannerheimvägen 18 och via Forumhuset som ligger vägg i vägg. Efter att trapphuset i Forumhuset genomgått en renovering blev de anställda på *Hbl* ombedda att inte ta med sig take-away-kaffe i Forumhusets hissar, de har nämligen blivit uppgraderade till Premiumhissar där inget kaffestänk passar.

anna hyvän kiertää

TOMMI NIEMINEN, 42

Näin se menee. Tommi Nieminen halusi kirjoittaa Isis-järjestöstä jutun, josta kukaan ei putoa kärryiltä. Lasse Rantasen kuvituksessa toistuu tekstin jäsenyys Isiksen tuhoamisen keinoista. Grafiikan toteutti Jukka Himanen.

● Helsingin Sanomien vakituinen toimittaja vuodesta 2006, sitä ennen pätkätöitä lehdessä vuodesta 2000.

● Helsingin Sanomien kirjeenvaihtaja Delhissä 2010–2011.

● Työskennellyt myös Imagessa, Aamulehdessä ja freelancerina.

● Valtiotieteen kandidaatti.

● Erikoistunut feature-journalismiin, ulkomaan-journalismiin ja Etelä-Aasiaan.

VESA LAITISEN VALINTA

Aamulehden uutispäällikkö **Vesa Laitinen** valitsi esiteltäväksi toimittaja **Tommi Niemisen** jutun Isis-järjestöstä *Helsingin Sanomien* Sunnuntaisivuilla 22. marraskuuta.

”Kirjoitus paneutui ajankoh-
taiseen, mutta paljon käsitel-
tyyn aiheeseen uudella tavalla.
Se ei jäänyt ylätasen pohdin-
naksi vaan vei lukijan keskelle
Irakin aavikkoa ja avasi meka-
nismit, joilla Isis toimii ja miten
sen toimintaan voi puuttua.

Kirjoittaja oli nähnyt vaivaa
ja osasi purkaa hankkimansa
aineiston helposti ymmärrettä-
vään muotoon.”

● TÄLLÄ PALSTALLA JOURNALISTI
PYYTÄÄ ILMIANTAMAAN LOISTAVIA ALAN
TUOTOKSIA. VIESTIÄ VIE SEURAAVAKSI
ETEENPÄIN SE, JONKA TYÖ ESITELLÄÄN
PALSTALLA.

Isiksen tuho rautalangasta

NINA ERHO, TEKSTI ● HELSINGIN SANOMAT, KUVAT

”Pariisin terrori-iskujen jälkeen media myllytti aihetta raivokkaasti, ja maanantaina totesimme, että viikon kuluttua tilannetta pitää pystyä analysoimaan eteenpäin. Itse halusin ottaa paksuinta mahdollista rautalankaa ja kirjoittaa asiat, jotka olisin halunnut jonkun kertovan minulle”, sanoo *Helsingin Sanomien* toimittaja **Tommi Nieminen**.

”Otin lähtökohdaksi, että Isiksen voi tuhota, jos kansainvälinen yhteisö niin päättää, vaikka sunniradikalismia ei voisiakaan. Sen jälkeen listasin neljä aluetta, joilla se voi onnistua: diplomatia, talous, kybersota ja perinteinen sota. Etsin ja haastattelin niin paljon hyviä asiantuntijoita kuin muutamassa päivässä oli mahdollista.

Tavoittelin koko ajan juttua, josta tavallinen lukija saa monimutkaisista asioista tolkkua. Jutun kaava oli pidettävä selkeänä päässä, koska Lähi-idän poliittinen ja yhteiskunnallinen todellisuus on niin monimutkainen, että joka asiasta avautuu uusia polkuja, joilla hortoilla homma ei tule mitään. Tein asiantuntijoille

täsmäkysymyksiä, mutta jouduin silti valikoimaan materiaalia selkeyden ja tilan takia.

Kuvittaja **Lasse Rantasen** kanssa keskustelimme paljon kuvituksesta, joka onnistui hienosti. Jo avaussivun kuva kommentoi jutun sisältöä monella tasolla.

Sunnuntaitoimittajan työksi tämä oli aika peruskamaa: pitkä, uutista syvemmälle menevä juttu, johon voi käyttää enemmän aikaa kuin uutistoimituksessa. Ideointi ja haastattelut sujuvat yleensä aika helposti, mutta kirjoittaminen on vaikeaa. Aivot tekevät juttua riippumatta siitä, olenko toimituksessa. Teksti ei synny helposti, vaan se pihtisynnytetään. Sitä pitää pätkäillä ja kysyä viisailta kollegoilta neuvoa.

Pidän työni tavoitteena ajaa omalta osaltani demokratiaa, oikeudenmukaisuutta ja sananvapautta. Vaikeissakaan aiheissa en oikeastaan pelkää epäonnistumista tai jonkun suuttumista, mutta tässä pohdin vastuuta. Koska Suomes-
takin on lähtenyt vierastaistelijoi-
ta Irakiin ja Syyriaan, mietin paljon, miten kerron asioista, millaisia sanoja käytän ja millaisia mielikuvia tuotan.”

Toimittajan menovinkit vuodelle 2016

Toimittaja Johanna Vehkoo keräsi tärpit toimittajille hyödyllisistä tapahtumista. Eurooppalaiset journalismitapahtumat keskittyvät dataan ja tutkivaan työhön.

HUHTIKUU

Nordic Data Journalism Conference & Tutki!2016
22.–23.4.
Helsingissä

1. Dataajille ja tutkiville, ammattitaitoaan kehittäville

Jos menet vain yhteen tapahtumaan koko vuonna, voit rauhassa valita tämän. Tutkivan journalismin Tutki!-tapahtuma laajentuu yhdistymällä pohjoismaisen datajournalismikonferenssin kanssa. Tupla-konferenssi tuo Helsinkiin huippuluokan puhujia ja käytännön työpajoja.

NODA2016.FI

Kansainvälinen journalismifestivaali IJF

6.–10.4.
Perugiassa, Italiassa

2. Kulinaristeille, esteetikoille ja seikkailijoille

Ei mikään seminaari tai konferenssi. Italian Perugiassa tosiaan vietetään journalismifestareita, joka kevät. Kaikki tapahtumat ovat ilmaisia, maksat vain lennoista ja hotellista. Kukkulan päälle rakennettu Perugia lienee Italian kauneimpia kaupunkeja, ja se on jo paljon sanottu.

JOURNALISMFESTIVAL.COM

Power of Narrative
1.–3.4.
Bostonissa,
Yhdysvalloissa

3. Tarinankertojille

Jos eurooppalaisissa tapahtumissa ei ole tarpeeksi haastetta, on aina varteenotettava mahdollisuus lähteä Bostoniin. Narratiivisen journalismin ykköstaapahtumassa puhuvat pitkän, tarinallisen journalismin kuumimmat nimet ja arvostetuimmat vanhat starat (tänä vuonna **Gay Talese!**), mutta tunnelma on rento ja välitön.

KESÄKUU

Dataharvest
3.–5.6. Mechelenissä,
Belgiassa

4. Tietopyyntöjä, tilastoja ja EU-kähmintöjä rakastaville

Dataharvest muuttaa Brysselistä pieneen Mecheleeniin. Se luultavasti korostaa entisestään konferenssin intiimiä tunnelmaa. Täällä kaikki tuntuvat tuntevan toisensa ennestään. Kannattaa mennä rohkeasti juttuihin mukaan. Dataharvestissa oppii uutta ja saa vastinetta rahoilleen: kolmen päivän hinta on vain 110 euroa, jos maksaa maaliskuuhun mennessä. Opiskelijoille 85 euroa.

JOURNALISMFUND.EU/EIJ16

PITKIN VUOTTA

News:Rewired
Useita tapahtumia
pitkin vuotta
Lontoossa

5. Jokaiselle jotakin, bonuksena Lontoon pubit

Journalism.co.uk on korvaamaton sivusto meille, jotka haluamme pysyä kärryillä digitaalisen journalismin uusimmista käänteistä ja villityksistä. Sama firma järjestää News:Rewired-tapahtumaa sekä laajahkoina yleiskonferensseina että pienempinä tiukan fokuksen koulutustapahtumina. Seuraava on 16. maaliskuuta, jolloin teemana on video.

JOURNALISM.CO.UK/
NEWSREWIRE.COM/

VESA HEIKKINEN vesa.pekka.heikkinen@luukku.com
KIRJOITTAJA ON SUOMEN KIELEN DOSENTTI JA TIETOKIRJAILIJA.

Analyysia! Analyysia!

Analyysia pukkaa! Eivät tainneet tietää muinaiset kreikkalaiset, mihin ryhtyivät, kun alkoivat kutsua osiin purkamista analyysiksi. Vielä 1990-luvulla sanaa *analyysi* käytettiin journalismissa melko säästeliäästi. Kun sitä käytettiin, viitattiin tutkimuksiin, laboratoriotöihin ja asiantuntijoihin.

Jossain vaiheessa tapahtui retkahdus eli merkityksen laajentuma. Tätä nykyä *analyysi* voi tarkoittaa kenen tahansa aanailuja mistä tahansa aiheesta ja *analysoida* on taajaan käytössä johtoverbinä.

Näin *Lapin Kansassa*: "**Ricardo** on tunnollinen harjoittelija, jolla löytyy motivaatiota kehittyä vielä maalivahtina pitkälle, Ilola analysoi." Näin *Kauppalehdessä*: "Niin kauan kuin kantavaa liiketoimintaideaa ei löydy, pohjajosketusta ei ole odotettavissa, analysoi media-alan konkari **Risto Uimonen**."

Toimittajat eivät pelkäästään referoi ja siteeraa haastateltavien analyysseja. He myös laativat omia analyyssejaan.

Analyyseistä on tullut uusi journalistinen tekstilaji. Sekä Maikkarin että Ylen verkkosivuilla on uutisten alla "Analyysi"-leimattuja juttuja. *Turun Sanomilla* on "Viikon analyysi", *Iltalehdellä* "Iltalehti analysoi" ja *Hesarilla* "HS-analyysi".

Kielitoimiston sanakirjan mukaan analyysi on jonkin koostumuksen tai laadun selvittämistä, erittelyä ja jäsentelyä. Sanakirjaa pitäneet päivittää.

Journalistiset analyysit näyttävät nimittäin lähinnä toimittajien laatimilta mielipidekirjoituksilta. Monesti niissä toki on asiaa siteenä ja sen erittelyäkin.

Ilmeisesti uutiskommentti on tekstilajina so last season. Mutta analyysi, jessss!

Tätä nykyä analyysi voi olla mitä tahansa hatusta vetämisen ja huustenhalkomisen väliltä. Varmasti tämäkin analyysini on netissä nimetöminä haahuilevien kaikkien alojen asiantuntijoiden mielestä – "ihan anaalista".

uusiin tehtäviin

KUKA?

Elinkeinoelämän keskusliiton viestintäjohtaja **Jouni Kemppainen**, 52, aloittaa 1. maaliskuuta *Maaseudun Tulevaisuuden* vastaavana päätoimittajana. Kemppainen on työskennellyt aiemmin Ylessä uutispäätoimittajana, toimituspäällikkönä ja taloustoimittajana sekä *Turun Sanomissa* toimittajana. *MT:n* nykyinen päätoimittaja **Mikael Pentikäinen** aloittaa toukokuussa Suomen Yrittäjien toimitusjohtajana.

Paluumuuttaja

Pestisi EK:n viestintäjohtajana jää reilun vuoden mitaiseksi. Miten pitkään aiot viihtyä *Maaseudun Tulevaisuudessa*?

Minulla on kaikki syy uskoa viihtyvänä *Maaseudun Tulevaisuudessa* oikein hyvin. *MT* on erityislaatuinen – vinkeä – lehti, joka yllättää myönteisesti lähes kaikki. Se edustaa satavuotista perinnettä, uskoo vankasti omaan aihepiiriinsä ja on positiivinen.

Miten palkanmaksaja vaikuttaa journalistiseen riippumattomuuteen?

Journalismia tehdään aina yleisölle. Tehtäväni on tuottaa *MT:n* asiakkaille niin arvokasta sisältöä, että he kokevat saavansa tilausmaksuilleen vastinetta ja tietysti vielä vähän sen ylikin. Journalismin on oltava rohkeaa ja totuuteen pyrkivää. Aihevalinnat ja käsittelytavat on tehtävä niin, että ne ovat lukijoiden mielestä relevantteja.

Onko *Maaseudun Tulevaisuuden* linja yhtä kuin MTK:n linja?

MT on lukijoidensa asialla.

Samalla se on MTK:n äänenkannattaja. Monet lukijat ovat MTK:n jäseniä, mutta yhä suurempi osa on muita maa- ja metsätaloudesta, ympäristöasioista, luonnosta tai vaikkapa maakuntien monipuolisesta elämästä kiinnostuneita. Tehtävänäni on huolehtia siitä, että sekä MTK:n jäsenet että muut lukijat ovat tyytyväisiä lehden linjaan.

”Metsästä lintuja, mutta en kuulu mihinkään hirviporukkaan.

Edeltäjäsi Mikael Pentikäinen ja Lauri Kontro ovat keskustalaisia, ja Kontro johti päätoimittaja-aikanaan Suomen Metsästäjäliittoa. Onko sinulla sidonnaisuuksia?

Työhöni EK:ssa liittyy joitakin luottamustehtäviä, joista luovun, kun aloitan *MT:ssa*. Minkään puolueen jäsen en ole. Metsästä lintuja, mutta

en kuulu mihinkään hirviporukkaan.

Aiotko uudistaa *Maaseudun Tulevaisuutta*?

Uudistuksista en halua sanoa mitään, ennen kuin olen keskustellut niistä toimituksen kanssa. Tähänkin asti lehteä on uudistettu ja tehty taiten.

Mitä ominaisuuksia vaaditaan *Maaseudun Tulevaisuuden* toimittajalta? Pitääkö hallita maatilatöitä?

Ei se pahitteeksi ole, mutta tärkeämpi on hallita toimittajan työ. Toimittajan pitää ymmärtää relevanssin ja kiinnostavuuden yhteisvaikutus, muut asiat ovat opittavissa.

Osaatko itse käyttää puimuria tai lypsykonetta?

Asuin 10-vuotiaaksi asti maatilalla Huittisissa ja vaimoni isällä on maatila. Uusia puimureita en ole käyttänyt, mutta osaan toki ajaa traktoria ja tehdä monia peltotöitä. Kotieläinten hoidosta minulla ei ole kokemusta. Metsätöitä taas olen tehnyt nuoresta pitäen.

Janne Salomaa

SATTUU TAPAHTUU

Neitsyys meni järähdellen

Heräsin chileläisen hotellihuoneen pimeydessä matalan murisevaan ääneen. Se tuntui tulevan jostain syvältä – kuin maan uumenista.

Hetken kuluttua ikkunalasit alkoivat heleistä. Sitten juomalasit kaatuilivat pöydillä. Taulut putoilivat seiniltä ja ulkona autojen varashälyttimet pamahtivat soimaan.

”Jukka, ulos!”, huusi samassa huoneessa nukkunut valokuvaaja **Miguel Vera**. Chileläistaustaisena hän ymmärsi mistä oli kyse: Maanjäristys!

Kiskoin nopeasti paidan päälleni ja juoksin Miguelin kanssa hotellin sisäpihalle, mihin suurin osa hotellin asiakkaista oli kerääntynyt epämääräiseksi ryhmäksi. He puhuivat keskenään espanjaa, mistä en ymmärtänyt mitään.

Jännitti ja pelotti. Ensikertalaiselle maanjäristys on kammottava kokemus. Mihin suuntaan sitä pakenisi, kun maa järkkyy?

En tiennyt mitä odottaa. Olin nähnyt maanjäristyksiä vain elokuvissa, ja niissä maankamaraan repeytyy leveitä railoja, joihin putoaa ihmisiä, autoja ja rakennuksia.

Onneksi nyt ei käynyt niin. Koko tilanne oli ohi alle minuutissa. Rakennuksia ei sortunut, ja varashälyttimet hiljenivät vähitellen. Hetken kasteisella nurmikolla tilanetta ihmeteltyämme kömmimme takaisin huoneisiimme unille.

Maanjäristysten vuoksi mekin olimme paikalla. *Seuraan* tehdyn reportaasimatkan aiheena oli 33 kaivosmiestä, jotka viettivät 69 vuorokautta järjestyksessä sortuneessa kaivoksessa.

Seuraavana päivänä Copiapón kaupungilla oltiin kuin mitään ei olisi tapahtunut. Haastatteleman kaivosmiehet vain naureskelivat, että pelästytkös yöllä, suomalainen kloppi.

Jukka Vuorio

KIRJOITTAJA ON HELSINKILÄINEN TOIMITTAJA.

KERRO MITÄ SINULLE ON SATTUNUT TYÖTÄ TEHDESSÄ. OTA YHTEYTTÄ TOIMITUKSEEN.

Yhteenvedon aika. Ajankoh-
taista kakkosta tehtiin täy-
sillä loppuun asti. Jyrki Richt
koosti joulukuussa ohjelman
historiikkilähetystä.

Loppuun asti ajankohtainen

ANNA-SOFIA NIEMINEN, TEKSTI • KONSTA LEPPÄNEN, KUVA

Yli 30 vuotta Ajankohtaista kak-
kosta toimittanut Jyrki Richt on
huolissaan tv-reportaasien tulevai-
suudesta.

48 minuuttia. Siihen
piti saada tiivistet-
tyä 46 vuotta
pyöriineen *Ajankoh-
taisen kakkosen* tarina. Ohjelman
päättäneessä historiikkilähetyses-
sä oli aikaa karkeasti minuutti per
vuosi, jos niin haluaa laskea.

”Mahdoton tehtävä”, toimittaja
Jyrki Richt kuvaili, kun koosti his-
toriikkia joulukuussa.

Kuitenkin juuri se oli hänen vii-

meinen tehtävänsä ohjelmassa, jos-
sa hän ehti työskennellä yli 30 vuot-
ta toimittajana, toimitussihteerinä,
tuottajana ja päällikkönä. Historiik-
kilähetys näytettiin 22. joulukuuta.

Yle kertoi *Ajankohtaisen kakkosen*
lopettamisesta viime vuoden alus-
sa. Tieto tuli yllätyksenä ohjelman
tekijöille.

Ylen ohjelmatyöntekijät kirjoit-
tivat tuolloin kannanottoonsa
muun muassa näin: ”Ajankohtais-
journalismi on vaarassa muuttua
keskusteluiden virraksi, jolloin stu-
dioiden ulkopuolinen todellisuus
jää huomiotta. On syytä todeta,
että yhtiön johdon päätös merkit-

see kuoliniskua suomalaiselle ajan-
kohtaisreportaasille.”

”Silloin pettymys oli aika iso. En
ollut osannut odottaa ohjelman
lopettamista, vaikka olimme varau-
tuneet radikaaleihinkin muutok-
siin”, Richt kertoo.

UUDESSA VUODESSA suurin pettymys
laantui ja muuttui enemmän hai-
keudeksi, mutta huoli tv-reportaa-
sin tulevaisuudesta ei kadonnut.
Toimitettujen reportaasien ruutu-
aika väheni, kun *Ajankohtainen kak-
konen* loppui. Jo aiemmin loppui
Silminnäkijä-reportaasisarja. Ylen
kanavilta tulee edelleen runsaas-

ti ajankohtaisohjelmaa, mutta pai-
nopiste on studiokeskusteluissa ja
-haastatteluissa.

”Se kaventaa tapaa, jolla kerro-
taan Suomesta, kansalaisten elämä-
stä, arjesta, tunnoista ja juhlista.”

Kurkistetaan kuitenkin vielä
menneeseen. *Ajankohtainen kakko-
nen* on seurannut vuosikymmen-
ten ajan Suomen ja myös maail-
man muutosta. Miltä tuntui koota
historiikkia?

”On ollut hienoa nähdä, kuinka
rikas *Ajankohtaisen kakkosen* tarjon-
ta on ollut. Kunkin ajan hengen ais-
tii aika hyvin kaikista sisällöistä ja
muodoista ja ratkaisuista.” •

Alalle lisää yrittäjähänkeä

Vuonna 2016 media-alalla nähdään uusia toimijoita, rohkeita kokeiluja ja hyvää journalismia.

Näin uskovat tai vähintään toivovat monet median ammattilaiset, jotka vastasivat **Janne Saarikon** ja **Elina Yrjölän** sähköpostikyselyyn. Yrittäjät Saarikko ja Yrjölä koostivat 29 vastaajan näkemyksistä *Suomalainen journalismi 2016* -raportin.

Muutamat vastaajat – minä mukaan lukien – arvelevat, että kiinnostavimmat avaukset tulevat muualta kuin suurista mediataloista. Ehkä syntyy kokonaan uusia julkaisuja. Ehkä syntyy uusia yrityksiä muutenkin kuin vain itsensä työ-

ANNA-SOFIA NIEMINEN • sohvi.nieminen@gmail.com KIRJOITTAJA ON VAPAA TOIMITTAJA.

”Saisiko tänä vuonna media-alalle lisää innostusta, yrittäjähänkeä ja kekseliäisyyttä?”

listämisen mielessä.

Tutkijatohtori **Laura Ahva** kirjoittaa vastauksessaan juuri tästä, yrittäjyysjournalismista: ”Olen tullut kinnut, että tämä (ainakin anglo-amerikkalaisen) tutkimuksen piirissä jo hetken pyöritetty ajatus ’yrittäjyysjournalismista’ eroaa tavallisesta freelancejournalismista siten, että journalistiseen yrittäjyyteen voi liittyä paljon muidenkin palveluiden kehittämistä,

tuottamista ja myymistä kuin perinteisten juttujen tekemistä ja myymistä.”

Ahva näkee, että toimittajilla on tällaisessa tilanteessa mahdollisuus erikoistua aiempaa vapaammin, on kyse sitten uusista menetelmistä, kanavista, alustoista, työtavoista tai sisällöistä. Kaikkea tätä media-ala tarvitsee.

Ensimmäisen kerran kuulin termin yrittäjyysjournalismi joulukuussa Suomen freelancejournalistien seminaarissa. Mediayrittäjä ja -konsultti **Marjaana Toimin**

perusteli puheenvuorossaan, mitä hyötyä on ajatella itseään yrittäjänä eikä freelancerina: Yrittäjä on omillaan ja sitoutuu omaan menestykseensä. Yrittäjällä on valtavasti mahdollisuuksia. Yrittäjä voi kokeilla uusia asioita ja tarvittaessa muuttaa suuntaa. Vain juttuja perinteisille mediataloille myyvä freelancer on enemmän muiden armoilla.

Kiteytettynä voi sanoa, että yrittäjä miettii isommin. Isompi ajattelu puolestaan ruokkii koko toimialan uudistumista.

Seminaarin tärkein anti oli, että se haastoi ajattelemaan media-alaa mahdollisuuksien, ei ongelmien kautta. Samaa ajatusta henkii Saarikon ja Yrjölän raportti.

En tehnyt lupauksia uudelle vuodelle, mutta esitän nyt toiveen: saisiko tänä vuonna media-alalle lisää innostusta, yrittäjähänkeä ja kekseliäisyyttä?

Tee Itse

Tee Itse etsii suomalaista toimittajaa

Pohjoismaiden suurin kotinikkareille suunnattu lehti etsii toimittajaa, joka inspiroi, motivoi ja opastaa suomalaisia lukijoita. Tämä on unelmatyö sinulle, joka osaat kääntää tekstiä tanskasta suomeen, ajattelet kuin journalisti ja tunnet Tee Itse -lehden aihealueet läpikotaisin.

• **Työ:** Pääasiallinen työtehtävä on kääntää 18 kertaa vuodessa ilmestyvän Tee Itse -lehden painettavat numerot tanskasta suomeksi.

• **Sinä:** Sinulla on kielentaitajan tai journalistin tausta, ja jos me olemme oikein onnekkaita, sinulla on myös kokemusta timpurin töistä.

• **Me:** Tee Itse ilmestyy Suomen lisäksi myös Tanskassa, Ruotsissa, Norjassa ja Latviassa. Päätoimitus sijaitsee Kööpenhaminassa.

Lue koko ilmoitus täältä: teeitse.com/job

Jyväskylän Torikokous jatkuu

MANU HAAPALAINEN, TEKSTI • HANNA-KAISA HÄMÄLÄINEN, KUVA

Kaupunkilehti Torikokouksesta ei tullut kannattavaa bisnestä vaan hyvä harrastus. Lehti jatkaa, mutta aiempaa vapaamuotoisemmin.

Torikokouksen tekijäporukalla oli keväällä 2014 hurja visio tuottavasta liiketoiminnasta. Päätoimittaja **Janne Arola** kävi esittelemässä lehtensä konseptia mediatalo Keskisuomalaisen johtoryhmälle ennen kuin ainuttakaan juttua oli julkaistu. Optimismin tasosta kertoo, että ajatuksena oli myydä Keskisuomalaiselle kymmenen prosentin omistus *Torikokouksesta* 50 000 eurolla.

Tekijöiden ajatuksena oli laajentaa lehden konseptia Jyväskylän lisäksi muihin kaupunkeihin.

Toisin kävi. Parhaimmillaan 10 000 lukijaa kuukaudessa tavoittanut *Torikokous* ei koskaan ollut lähelläkään kasvaa taloudellisesti

kannattavaksi. Paitsi markkinan pienuus myös myynti- ja markkinointiosaajien puute hankaloitti yhtälöä. *Torikokouksen* tekijät ovat ammattitoimittajia ja -kuvaajia, kaupallisen puolen ammattilaisia joukossa ei ole.

"Jossain vaiheessa saimme myydä yksi viisi bannerimainosta, ja siitä tuli tuhat euroa. Hetken mietin, että onko tämä näin helppoa", Arola muistelee.

Todellisuus iski, kun lehden tekijät tajusivat käyttäneensä mainosten myymiseen valtavasti aikaa, mutta jutut oli ostettava ulkopuolisilta kirjoittajilta.

"Myimme mainoksia, jotta saimme maksettua toisille palkkioita. Siinä ei ole hirveästi järkeä", Arola sanoo.

Lopulta tekijäkaarti väsyi julkaisutahtiin. *Torikokousta* on jouduttu tekemään leivän pöytään tuovien töiden ohessa.

UUODENVAIHTEESSA 2015 *Torikokous* päätti jatkaa aiempaa vapaamuotoisemmin, ilman sitoutumista aikatauluihin. Joulukuussa 2015 ilmestynyt näyttävä printtilehti jää yhden vaiheen päätepisteeksi.

Torikokouksesta tulee Arolan sanoin "ennen kaikkea yhteisö ja alusta erilaisille journalistisille projekteille". Projektit voivat olla keskustelutilaisuuksia, podcast-sarjoja – mitä tahansa mistä tekijäporukka innostuu.

Ilman kaupallisia paineita *Torikokouksen* on jatkossakin tarkoitus säilyä omanlaisenaan, tunnistettava paikallismediana.

"Olemme halunneet tehdä laadukasta jälkeä ilman uutissälää, eikä tästä ole tarvinnut tinkiä. Klikkauksia ei kerry valtavasti, mutta juttuja luetaan pitkään. Totta kai helpompaa ja nopeampaa sisältöä tekemällä isompi osa kaupunkilaisista tietäisi meidät", Arola sanoo.

VOI OLLA, että paikallista verkkomedian ei saa hankalina aikoina kannattavaksi, oli konsepti mikä hyvänsä. Arola sanoo miettineensä, olisiko kohderyhmien miettiminen nostanut *Torikokouksen* kaupalliseen kukoistukseen.

Pienen empimisen jälkeen päätoimittaja suostuu neuvomaan vastaavia projekteja miettiä tekijöitä.

"Ensimmäinen asia on tehdä itselleen selväksi, mitä haluaa. Jos halutaan kaupallisesti menestyvä tuote, kaikki kannattaa rakentaa sen ajatuksen mukaan. *Torikokouksessa* olemme tempoilleet, ei meillä ole ollut selvää strategiaa, ketä tavoitellaan. Konseptin väljyys joutaa ehkä siihen, etteivät ihmiset ymmärrä mikä tällainen julkaisu on", Arola miettii.

"Jos taas ei ole tarkoitus tehdä bisnestä, kannattaa tehdä sellainen julkaisu, jota itse haluaisi lukea." •

Forssan Lehti hakee kesäksi 2016

KESÄTOIMITTAJIA

Lähetä hakemuksesi 31.1.2016 mennessä.
Liitä hakemukseesi muutama juttunäyte.
Hakemuksesi voit lähettää osoitteeseen
Forssan Lehti/toimitus, PL 1000, 30101 FORSSA
(kuoreen ”Kesätoimittaja”)
tai kari.grahn@forssanlehti.fi

Lisätietoja antaa päätoimittaja Kari Grahn
03 4155 657 tai 0500 439 845.

LEHTIKUVAAJIEN KOPIOSTO-APURAHOJA HAETTAVANA

Jokesin Lehtikuvaajarahasto julkistaa haettavaksi apurahat lehtikuvaajille valokuvaproduktioiden tekemiseen sekä läheisesti lehtikuvausta sivuvaaihin opintoihin ja tutkimuksiin.

Haku alkaa 14. tammikuuta ja päättyy 5. helmikuuta kello 16.30.

Lue lisää Lehtikuvaajarahaston apurahoista:
www.jokes-saatio.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Ympäristöministeriön matka-apurahat toimittajille

Ympäristöministeriön viestintäyksikkö myöntää ulkomaan matka-apurahoja toimittajille ja valokuvaajille toimitukselliseen työhön. Matka-apurahoilla halutaan edistää ympäristöasioita koskevan tiedon lisäämistä. Apurahan saajia valittaessa kiinnitetään huomiota aiheen ajankohtaisuuteen ja yleiseen merkittävyyteen. Apurahaa ei myönnetä tietokirjoihin.

Tänä vuonna apurahoja myönnetään erityisesti juttumatkoihin, jotka liittyvät kestäväan biotalouteen ja kiertotalouteen; yritysten ilmastoystävällisiin ratkaisuihin rakentamisen, jätteiden, liikenteen, maatalouden ja asumisen aloilla sekä yritysten rooliin luonnon monimuotoisuuden turvaamisessa.

Matka tulee tehdä ja laskuttaa vuoden 2016 aikana. Apurahan määrä on yksin matkustavalle toimittajalle enintään 1800 euroa. Työparina matkustavien apurahan suuruus voi olla enintään 1400 euroa hakijaa kohden. Apurahojen saajien nimet julkaistaan ympäristöministeriön internetsivuilla.

Hakuaika päättyy 8.2.2016 klo 16.00. Myöhästyneitä hakemuksia ei huomioida. Hakulomake ja ohje löytyvät osoitteesta ym.fi/matka-apurahat

Lisätietoja: Viestintäasiantuntija Ulla Ahonen, ympäristöministeriö,
ulla.ahonen@ym.fi, puh. 0295 250 052

Annonsen kan läsas på svenska på på miljöministeriets
www.sidor.ym.fi/resestipendier

www.ym.fi

TAMPEREEN
YLIOPISTO

JOURNALISTIIKAN VIERAILIJAPROFESSORI lukuvuodelle 2016–2017

Tampereen yliopiston Viestinnän, median ja teatterin yksikössä (CMT) on haettavana journalistiikan vierailijaprofessorin tehtävä ajanjaksolle 1.8.2016–31.7.2017.

Haemme vierailijaprofessoriksi omalla alallaan erityisen ansioitunutta journalistia, joka on työssään kirjoittavana toimittajana, kuvajournalistina tai radio- ja tv-työssä paneutunut erityisesti aikamme humanitaarisiin kysymyksiin ja niihin liittyviin hyvän journalismin käytäntöihin.

Esimerkkialueita ovat

- pakolaiskysymykset
- sota- ja konfliktitilanteet, ml. informaatioodankäynti
- luonnon ja ympäristön kysymykset
- kehitysyhteistyökysymykset
- elintarvikeongelmat
- sananvapaus

Vierailijaprofessori osallistuu journalistiikan opetukseen eri tasoilla pitämällä esimerkiksi luentoja, työpajoja ja pienimuotoisia seminaareja. Hakijoiden ansioita arvioitaessa erityisesti painotetaan opetus- ja työsuunnitelmaa.

Hakemukset jätetään yliopiston sähköiseen rekrytointijärjestelmään 5.2.2016 mennessä. Katso <http://www.uta.fi/ajankohtaista/> työpaikat, josta löytyy myös tarkempaa tietoa tehtävän vaatimuksista, luonteesta ja palkasta sekä hakemuksessa vaadituista liitteistä.

Tehtävää koskevat tiedustelut:

Johtaja Heikki Hellman
040 571 3184
heikki.hellman@uta.fi

Professori Ari Heinonen
050 318 5927
ari.a.heinonen@uta.fi

Viestinnän, median ja teatterin yksikkö – CMT uta.fi/cmt

Etsi Xpertti

ETSITKÖ JUTTUUSI TUTKIJA-ASiantuntijaa?

palveluksessasi www.etsixpertti.fi

YLIOPISTOT,
TUTKIMUSLAITOKSET JA

SUOMEN AKATEMIA

Valmiina. Somali National TV:n Faisal Musse Mohamed juonsi monikamerastudion ensimmäisen uutislähetysten marraskuussa.

Somalia uutisoi Suomi-kalustolla

JOHANNA POHJOLA, TEKSTI • PEIK JOHANSSON, KUVA

Yle lahjoitti vanhoja kameroitaan Somaliaan, jossa kehitysjärjestö Vikes kouluttaa toimittajia.

Pohjoinen idea mullisti Somalian journalismia. Vuonna 2011 Suomen somali **Abdullahi Abdi Farah** keksi, että Ylen entisiä tv-kameroita voisi viedä sisällissodan runtelemaan Somaliaan. Maan yleisradioyhtiö Somali National TV (SNTV) oli juuri käynnistetty 20 vuoden tauon jälkeen.

Marraskuussa 2015 SNTV avasi suomalaisvälineillä Somalian ensimmäisen monikamerastudion. Aiemmin uutislähetykset kuvattiin yhdellä, nyt kolmella kameralla. Kuvanlaatu parani.

Lisäksi hankkeen toteuttaja, Viestintä ja kehitys -säätiö Vikes koulutti somaliaistoimittajia esimerkiksi journalismin etiikasta.

”Kanavan kasvot muuttuivat, ja useasta toimittajastamme tuli taitavia. Tunteet ovat korkealla”, ker-

too SNTV:n pääjohtaja **Abdirahman Yusuf al-Adala** sähköpostitse.

Somalia on journalistille vaarallinen maa. Viime vuonna surmansa sai kolme toimittajaa, ja islamistijärjestö al-Shabaab uhkailee usein hengenriistolla.

Noin 40 SNTV:n työntekijää asuu vartioidulla työpaikallaan turvallisuuden vuoksi. Yusuf kantaa työmatkoillaan pistoolia. Se lisää turvaa, hän perustelee.

HANKKEEN TAVOITTEENA on edistää toimittajien oikeuksia, turvallisuutta ja ammattitaitoa. Vikes antaa myös viranomaisille ja poliisille sananvapauskoulutusta.

Kameroiden ja editointilaitteiden lisäksi suomalaisteknikot asensivat SNTV:n studioon ilmastoinnin ja sähköt. Se oli somaliaalaisista ihmeellistä, kertoo hankkeen koordinaattori **Wali Hashi**.

”Paikalliset eivät olleet koskaan nähneet valkoisia, jotka tulevat poran kanssa ja tekevät itse. Samal-

la suomalaiset opettivat, miten ilmastointi rakennetaan”, somalia-laistaustainen turkulaistoimittaja Hashi sanoo.

Hanke on saanut Somaliassa paljon julkisuutta. Nykyrahoitus jatkuu tämän vuoden loppuun.

Vikesin kouluttajat, kuten Hashi, ovat opettaneet uutistytöitä ja tutkivaa journalismia lähes 250 somalia-laistoimittajalle. Hashin kurssilla tehtiin puolituntisia tutkimuksia tv-ohjelmia.

Hänen mukaansa etelän kollegoiden into ja ammatillinen vastuu kasvoivat silmissä. Moni koki ensi kertaa, että voi vaikuttaa työlään.

”He pyytävät yhä uudelleen kouluttamaan. Tarpeita on paljon. Afrikassa opitaan kuuntelemalla tai kädestä pitäen, ei lukemalla.”

SYKSYISELLÄ koulutusmatkalla Wali Hashin hotellikadulla tehtiin itsemurhaishaku. Alueella liikkuu usein YK:n väkeä. Hashin huone tuhou-

tui, mutta mies selvisi sirpaleilla käsissään.

Työläintä on ollut taata hankkeen turvallisuus. Hashi selvitti henkivartijoiksi pestattujen sotilaiden taustat tarkkaan.

”Kävin läpi kodit ja tapasin lapset, vaimot ja klaanit. Halusin heidän tietävän, että tiedän, keitä he ovat. Molempipuolinen luottamus pitää saada.”

Hanketta rahoittavat Ylen lisäksi Suomen ulkoministeriö, Kirkon Ulkomaanapu ja Nenäpäivä-säätiö. Journalistiliiton tukemalla Vikesillä on parhaillaan kehityshankkeita kahdeksassa maassa.

Viime kesänä järjestö kustansi SNTV:n Yusufin Suomeen. Pääjohtaja on taustaltaan journalisti, ja pitää Yleä esikuvanaan. Toiminnan vapaus, työtavat ja ammattitaito tekivät vaikutuksen.

”Journalismi on ainoa keino tehdä maatani läpinäkyvämmäksi. Matka on alussa, mutta teen parhaani”, Yusuf kirjoittaa. ●

Ole johdonmukainen. Jussi Salokangas neuvoo korostamaan TE-toimistossa, että nimenomaan kokopäivätyö kiinnostaa.

Älä sano olevasi freelancer!

MANU HAAPALAINEN, TEKSTI • HELI SAARELA, KUVA

Työttömyysturvalain muuttuminen on hämmäntänyt freelance-toimittajia. Journalistiliiton lakimies Jussi Salokangas kertoo, mitä TE-toimistossa kannattaa sanoa ja mitä ei.

Vuodenvaihteesta alkaen kaikki freelancetoimittajat on luokiteltu työ- ja elinkeinotoimistossa yrittäjiksi. Aiemmin heistä osa katsottiin omassa työssään työllistyviksi.

Lakimuutoksella ei ole merkitystä työttömyysturvan kannalta. Journalistiliiton freelance-asioihin erikoistunut lakimies **Jussi Salokangas** vakuuttaa, että freelancetoimittajien työttömyysturvan heikkenemisestä ei ole huolta. Freelancetoimittajien asema pysyy uuden lain aikana yhtä hyvänä tai huonona kuin se on tähänkin saakka ollut.

Oleellista on sama kysymys kuin tähänkin saakka: katsoo-

ko TE-toimisto työn päätoimiseksi vai ei. Jos työ tulkitaan päätoimiseksi, oikeutta työttömyyspäivärahaan ei ole.

Salokangas sanoo, että kaikki TE-toimistot eivät ole tulkinneet vanhaa lakia oikein. Toden näköistä on, että uudenkin lain tulkinnassa syntyy villejä lakiin perustumattomia käytäntöjä.

"Olemme ohjeistaneet jäseniämme, etteivät kutsu itseään työvoimatoimistossa freelance-reiksi. Se johtaa helposti tulkintaan, että on päätoiminen yrittäjä. Tämä ei sinänsä perustu mihinkään. TE-toimiston pitäisi arvioida työn määrää eli sitä onko hakija päätoiminen."

MITÄ TE-TOIMISTOSSA sitten kannattaa sanoa, jos haluaa saada soviteltua päivärahaa, vaikka saisikin ajoittain töitä? Journalistiliiton ohjeistus on, että ensimmäisessä haastattelussa ei pidä sanoa tekevänsä mitään edes sivutoimisesti.

"Jos sanoo tekevänsä keikkoja, se tulkitaan herkästi päätoimiseksi työksi. Pitää sanoa olevansa nyt työtön ja etsivänsä työsuhteista kokoaikatyötä. Piste. Voi sanoa, että tulevaisuudessa on jokin mahdollisuus, että tulee saamaan sivutoimista keikkaa. Ongelmia ei tule, jos alkaa työttömyyden aikana pikkuhiljaa työllistyä", Salokangas sanoo.

"Jos taas täytyy heti olevansa freelancer, jolla on jonkin verran toimeksiantoja, katsotaan helposti päätoimiseksi."

Jos tulee mielestään väärin perustein katsotuksi päätoimiseksi yrittäjäksi, on oleellista ottaa yhteys päätöksen tehneeseen virkailijaan ja selittää, miksi päätös on väärä.

"Päätöksestä voi myös valittaa työttömyysturvan muutoksenhakulautakuntaan ja sen jälkeen vakuutusosasto, mutta harvemmin valituskierto johtaa toisenlaiseen lopputulokseen", Salokangas sanoo. ●

KESKISUOMALAISESSA YT-NEUVOTTELUT ORGANISAATIOSTA

Keskisuomalaisessa on meneillään yt-neuvottelut, jotka koskevat toimituksen organisaatiota ja vuoroja.

"Taustalla on työnantajan päätös lakkauttaa määräaikaisia työsuhteita ja joitakin tehtäviä, jättää eläkkeelle jäävien paikkoja täyttämättä ja alkaa harkita sijaisuuksia tapauskohtaisesti. Tämä tarkoittaa seitsemän henkilötyövuoden vähennystä toimituksesta", sanoo varapääluottamusmies **Anita Kärki**.

Vähennys osuu etenkin verkkolehden, jonka tekemiseen etsitään uutta tapaa. Syntymässä on ratkaisu, jossa sisällöntuotantoon tulee joka osastolta tietyn kierron mukaan apua. Teknisestä toteutuksesta vastaa kuuden hengen vakioryhmä.

Neuvottelut työnantajan kanssa ovat sujuneet yhteisymmärryksessä, ja niissä on kuultu lehden tekijöiden työryhmää, Kärki sanoo.

"Mutta tietenkin väen väheneminen tuntuu kaikkien työrytmissä, ja tutuista työkavereista on kauhean kurja luopua."

Nina Erho

TIR: YLI 200 JOURNALISTIA PIDÄTETTYNÄ TAI PANTTIVANKINA

Kansainvälisen Toimittajat ilman rajoja -järjestön yhteenvedon mukaan joulukuussa 2015 oli 153 journalistia pidätettynä, 54 panttivankina ja 8 kadoksissa.

Suurin osa (26) päätyi panttivangiksi Syyriassa ja pidätyksi Kiinassa (23) ja Egyptissä (22).

Eri tavoin kiinniotettuna olevien journalistien määrä on kasvanut viime vuodesta 35 prosenttia.

Syyriassa ja Irakissa vaikuttava Isis on pahin yksittäinen uhka journalistille. Sen panttivankina oli viime vuonna 18 journalistia, ja se myös tappaa toimittajia. Yksi tunnetuimmista murhista on toimittaja **James Foley** mestaus elokuussa 2014.

Journalistien sortaminen on kasvussa erityisesti Turkissa. Kahta *Cumhuriyet*-lehden toimittajaa uhkaa elinikäinen vankeustuomio lehden julkaiseman paljastusartikkelin takia.

Manu Marttinen

Metsälehti

METSÄLEHTI on metsänomistajille tehty ammattilehti, jolla on noin 32 000 tilaajaa. Lehden vuosikerta koostuu 15 tabloidimuotoisesta Metsälehdestä ja kahdeksasta aikakauslehtimuotoisesta Metsälehti Makasiinista.

Haemme kymmenhenkiseen toimitukseemme

KESÄTOIMITTAJAA

tekemään juttuja painettuun lehteen ja verkkopalveluun. Toivomme, että olet kiinnostunut metsätaloudesta ja osaat eläytyä metsänomistajien ajatusmaailmaan. Pidät valokuvaamisesta ja olet oma-aloitteinen.

LÄHETÄ hakemuksesi 20. tammikuuta mennessä osoitteella hakemukset@metsalehti.fi tai Metsälehti/Hakemus, Pohjoinen Rautatiekatu 21 B, 00100 Helsinki. Liitä mukaan juttunäyte. Lisätietoja tehtävästä antaa päätoimittaja Eliisa Kallioniemi, 040 516 4000.

Metsäkustannus Oy kustantaa vuonna 1933 perustettua Metsälehteä, Metsälehti Makasiinia, kirjoja ja verkkopalveluja.

Lue lisää osoitteesta
www.metsalehti.fi.

METSÄKUSTANNUS

ILMATIETEEN LAITOS

SUUNTA PARIISIIN JÄLKEEN

ILMASTONMUUTOSKOULUTUS TOIMITTAJILLE 16.-17.2.2016, Helsinki

Jo 11 vuoden ajan Ilmatieteen laitos on järjestänyt kaksipäiväisen ilmastomuutostutuksen toimittajille. Koulutus koostuu perus- ja jatkokurssista. Peruskurssilla käydään läpi ilmastomuutoksen luonnontieteellinen tausta.

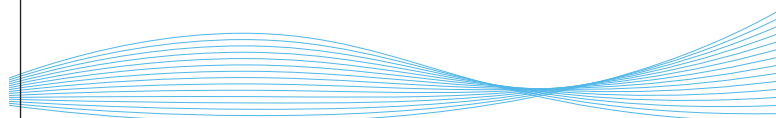
Tällä kertaa jatkokurssilla asiantuntijat kertovat Pariisin ilmastokokouksen tuloksista ja ilmastomuutokseen varautumisesta, alueellisista hillintätoimista sekä sopeutumisen talousvaikutuksista.

Ilmoittautuminen sähköpostitse 2.2.2016 mennessä osoitteella toimittajakoulutus@fmi.fi.

Kurssille otetaan päivää kohden enintään 40 osallistujaa ilmoittautumisjärjestyksessä. Mikäli ilmoittautuneita on alle 10/päivä, kurssia ei järjestetä. Koulutuksen hinta on 150 euroa/päivä. Hinta sisältää kurssimateriaalin sekä lounaat ja kahvit.

Tarkempi ohjelma:
ilmatieteenlaitos.fi/koulutus-toimittajille

Lisätietoja antaa viestintäasiantuntija Anna Toppari, puh. 029 539 4009 tai anna.toppari@fmi.fi

Ylä-Karjala on kolmesti viikossa ilmestyvä paikallislehti, jonka levikki-alueena on Nurmes ja Valtimo.

Haemme joukkoomme Toimittajaa

Tarjolla on monipuolisia toimittajan töitä mukavassa työyhteisössä. Valokuvaustaito ja ajokortti ovat välttämättömiä, taittoaito katsotaan eduksi.

Lisäksi haemme
kesätoimittajaa
sekä toimittajan
vuorotteluvapaan
sijaista

Lähetä hakemuksesi vakituiseen toimittajan ja kesätoimittajan tehtäviin 8.2. mennessä osoitteeseen Ylä-Karjala, Pappilansuora 15, 75500 Nurmes tai sähköpostitse anu.saarelainen@ylakarjala.fi.

Lisätietoja antaa päätoimittaja Anu Saarelainen, p. 050 415 2414. Kysy myös syksyllä alkavasta vuorotteluvapaan sijaisuudesta.

YLÄ-KARJALA

Suomen Journalistiliitto

PUHELINVAIHDE / TELEFONVÄXEL
(09) 6122 330

KÄYNTIOSOITE / BESÖKADRESS
Säästöpankinranta 2, 7.krs.
00530 Helsinki
Sparbankskajen 2, 7. vån.
00530 Helsingfors

POSTIOSOITE / POSTADRESS
Siltasaarenkatu 16,
00530 Helsinki
PL 252, 00531 Helsinki /
Box 252, 00531 Helsingfors

SÄHKÖPOSTIT / E-POST
info@journalistiliitto.fi
jasenasiat@journalistiliitto.fi
(jäsenasiat/medlemsärenden)
etunimi.sukunimi@journalistiliitto.fi
fornamn.efternamn@journalistiliitto.fi

VERKKOSIVUT / WEBBSIDOR
www.journalistiliitto.fi
www.journalistforbundet.fi

FINKA / A-KASSA
www.finka.fi
(09) 8689 400

*Suomen Journalistiliitto on ammattijärjestö,
joka tehtävä on valvoa journalistien ja journalismin etuja.
Jäsenkuntamme koostuu viestintäalan ammattilaisista,
kuten toimittajista, kuvaajista, graafikoista, kääntäjistä
ja kustannustoimittajista.*

Suomen Journalistiliitto
Finlands Journalistförbund

JOURNALISTI

Suomen Journalistiliiton
ammattilehti
92. vuosikerta

SEURAAVAN LEHDEN
ILMESTYMISAIKATAULU
2/2016 aineisto 28.1
ilmestyy 4.2

ILMOITUSMYYNIT:
ilmoitukset.journalisti@journalistiliitto.fi, 044 755 5002

Aineisto-ohjeet, väriprofiilin
ja hinnat löydät osoitteesta
www.journalisti.fi › ilmoittajille

**VARAA ILMOITUSTILASI
AJOISSA.**
ILMOITUKSET
3,00 €/PMM

Kilpapyöräilijä on joukkueurheilija

Kilpapyöräilijä Stefani Urmas tietää, että maantiepyöräilijä ei voita kovaa kilpailua ilman kaverien apua. Ulkoasupäällikkö Urmas sanoo, että myös sanomalehtityö on joukkuelaji.

HANNU KASKINEN, TEKSTI • KONSTA LEPPÄNEN, KUVA

Stefani Urmaksen lapsuudenkodissa ei ollut autoa. Hän kehuu nyt äitiään, joka ei ostanut pojalle mopoa. Oli pyöräiltävä kovaa, että pääsi sinne, minne kaverit mopoilivat.

Kilpapyöräilyn Urmas aloitti kolmekymppisenä vuonna 2010 Tampereen Pyörä-Uniionissa. Kolme viime vuotta hän on ajanut Finnfalz-Rush Racing -tiimissä.

”Suomi on vielä heikko pyöräilymaa. Tästä kertoo jo se, että tämmöinen kolmivitonen toimistotyöntekijä pystyy kamppailemaan parhaiden kanssa.”

Pyöräily koukuttaa miestä, koska laji vaatii määrätietoisuutta. Se on kestävyyslaji, eikä kestävyyttä paranneta viikossa.

NYKYISISTÄ TÖISTÄÄN *Aamulehden* ulkoasupäällikkönä Urmas ei selviytyisi, jos ei olisi hyvässä fyysisessä kunnossa. Hän sanoo työn tuottavan kehoon ”henkisiä maitohappoja”, jotka ovat oikeita maitohappoja pahempia. Urmas häivyttää työstressinsä hikiliikunnalla.

Urmas ei enää varsinaisesti laske harjoitusmääriään. Hänen käyttämänsä elektronikka kuitenkin kertoo, että vuonna 2015 kilometrejä kertyi tuhatkunta joka kuukausi.

”Pari vuotta sitten pyöräilin kymmenen tuntia viikonloppuna, nyt sama määrä tunteja tulee viikossa.”

Silti Urmas on kehittynyt pyöräilijänä viime vuosina. Kehitystä selittää harjoittelun teemoitus. Joka treenillä on tarkka tavoite:

Jos urheiluhallissa on tunti ajoaikaa, Urmas käyttää sen koviin intervaleihin. Jos ajaisi työmatkavauhtia, ei kehittyisi.

”Jos pysyy mukavuusalueella, ei varmasti kehity. Löydän sen mukavuusalueeni epä-mukavuusalueelta sikäli, että kehityn. Vaikka en voittaisi, mutta tuntisin edistyväni, saisin valtavasti mielihyvää.”

**”Löydän mukavuus-
alueeni epä-mukavuus-
alueelta sikäli, että
kehityn.”**

Urmas tähtää siihen, että pystyy koko elämänsä kehittymään, pienin askelin – sekä pyöräilyssä että ammatissaan.

Myös kansanväliset ulkoasuraadit ovat huomanneet Urmaksen kehittymisen. Urmas muistuttaa, että hyvä ulkoasu syntyy yhteistyön tuloksena.

”Ulkoasupalkinnot eivät koskaan tule soolona. Aina työt on tehty tiimeinä. Palkintojenjaossa on kiitettävä koko jengiä.”

TUNNUSTUKSIA KORKEAMMALLE Urmas nostaa journalistiset teot, kuten koulukiusatun **Santerin** riipaisevan kirjeen julkaisemisen *Aamulehdessä*. Kirje jätti lukijalle muistijäljen ja auttoi Santeria saamaan kavereita.

Myös *Koston kierre* -etusivu Pariisin terrori-iskusta sai paljon myönteistä huomiota.

”Ei ole kyse vain kivoista sivuista, vaan teoista, joilla on oikeasti merkitystä.” ●

VAPAALLA

STEFANI URMAS

● 35-vuotias Aamulehden ja Alma Aluemedian sanomalehtien ulkoasupäällikkö.

● Monia ulkoasupalkintoja muun muassa SND:ltä (Society for News Design) ja SNDS:ltä (Society for News Design Scandinavia).

● Urmakselle tunnustuksista mieluisimpia ovat viimevuotiset SND:n ja SNDS:n palkinnot Aamulehden tabloid-uudistuksesta 2014.

● Parhaita pyöräilysavutuksia ovat 8. sija SM-kilpailuissa 2014 sekä vuodelta 2015 Satakunnan Ajojen voitto ja Tour de Helsingin nelossija.

◀ **Vauhtitreenit urheiluhallissa.** Pyöräilyn rospuuttoaikoina Stefani Urmas pyöräilee vetoharjoitukset Pirkkahallissa kuntopyöräilijöiden joukossa tai kotinsa autotallissa pyörittämällä harjoitusvastusta eli traineria (maantiepyörä kiinnitetään telineeseen, ajetaan kuin kuntopyörää). Talvisin Urmas lisäksi pyöräilee metsäpoluilla, hiihtää ja juoksee.

Sanoja ristiin rastiin

Näin alkuvuodesta on kiva arvioida, mitä kaikkea tulevaisuus voi tuoda tullessaan. Hyvää taustatietoa arvioille tarjoavat monet raportit ja katsaukset, jotka vetävät yhteen päättyneen vuoden tapahtumia.

Media-alan näkökulmasta kenties ilahduttavimman tulevaisuuden näkymän esitteli aikakauslehtikustantajien yhteistyöyrittäjä Aikakausmedia, jonka keräämien tilastojen mukaan viime vuonna markkinoille tuli peräti 30 uutta aikakauslehteä.

"Uusien, painettujen aikakauslehtien määrä vuonna 2015 nousi ennätysvuosien lukemiin", Aikkari.fi uutisoi 22. joulukuuta.

Yllättävä ja hieno uutinen. Alamme näkökulmasta harmillista on vain se, että nimikkeiden perusteella yli puolet uusista lehdistä keskittyy kovin kapealle sisältöalueelle:

Ajanviete ristikot, Conceptis erikoissudokut, Helipot isot ristikot, Herten ja Simon Ristikot Extra, Joutsen ristikot, Krypto Aarteet, Krypto Leijona, Mukavan helpot ristikot, Pommin Helppo Ristikokirja, Ristikko Jumbo, Ristikko Leijona, Ristikko Maraton, Ristikkosuosit, Sudoku Leijona ja Sudokusuosikit.

Manu Marttinen

Kaikki pakkasesta

Piti tässä huokailla sitä, miten vuodenvaihteen pakkasista revittiin juttua kuin seksiheltestä konsanaan, mutta *ET-lehti* ehti ensin. Sen juttu 7. tammikuuta listasi suosikkiteemat: julkinen liikenne takkuu, autot jämähtävät kesken ajon ja säätiedotuksissa varoitellaan. Oheen lukijoiden pakkashuuruiset kuvat ja vinkit "näin selviydyt".

Jutun pääpointti ei kuitenkaan ollut aihepiirin yhteenveto vaan sen sulattaminen. Sen teki hiihtäjäimestari, olympiavoittaja **Juha Mieto** ihmettelemällä, miksi vaaranäköaloja syötetään, kun lunta on vähemmän ja pakkasjaksot ovat lyhyempiä kuin ennen. Ollaan tarkkana, ettei meistä tule vellihousuja. Minä pystyin hiihtämään 30 asteen pakkasessa ilman käsineitä!

Ilta-Sanomiin lainatun juttuversion perässä kommentoitiin, että Mieto on pakkasen erikoistapaus, mutta ei sillä ole tässä niin merki-

tystä. Kuten ei silläkään, ettei Mieto ehkä ole aikamme, ehkä ei edes *ET*-ajan, uutisarvoisimpia naamoja. Sillä tavallaan hän todellakin on. Aikamme tarvitsee joka ikisen hetken, jona supersuomalaisuus tarkoittaa jotain muuta kuin rasistista ääriajattelua.

Nina Erho

Kaiken tiesi

Uutisten paikallistaminen on meille kaikille peruskauraa: kuoliko koneturmassa suomalaisia, pelaakos Leijonissa ketään nokialaisia, Kölnin ahdistelijat halusivat varmasti ahdistella myös asematunnelissa.

Ilta-Sanomien ydinosaamista ovat vielä paikallistamistakin vahvemmin talvisotaliitteet. Lehti onkin hionut uutisten talvisotaistami-

sen huippuunsa. 30. joulukuuta nerouden ja hulluuden rajamaita kaukopartioivassa kansiotikossa kerrotaan: *Motörhead-Lemmy kuoli äkillisesti syöpään. Rocklegenda tiesi kaiken talvi- ja jatkosodasta.*

Meille 1970-luvun alussa syntyneille rock-ihmisille **Lemmy Kilmister** on tietenkin pyhä mies, paheellisen rock-elämän viimeisiä ruumiillistumia, mutta samaan aikaan jotenkin hyvä ihminen, ehkä. *Ilta-Sanomien* kansiotikossa ei siis ole mitään väärää. Tietenkin Lemmy tiesi Suomen sotahistoriasta kaiken. Varmasti myös Lapin sodasta, nuijasodasta ja Oolannin sodasta.

Parempi otsikko olisi silti ollut: *Motörhead-Lemmy kuoli äkillisesti syöpään. Rocklegenda tiesi kaiken.*

Manu Haapalainen

Yleisönosasto

Jari Pelttonen

